Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 190 (13995) | 1975 оной августын 14, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭЭ ТҮРГЭДХЭЕ

Зунай һүүл һарын түрүүшын арбан хоног ходоржо, үбһэ ногооной хагдарха, тарианай хуряагдажа эхилхэ саг түйлөө. Тиигэбэшье республикын колхоз, совхозуудта үбһэ хуряаха хүдэлмэри ехээр унжагайржа байна. Һүүлэй мэдээгээр республикын бүхы сабшалангай, таримал ногооной, зелёнкын оройдоо 27 процент сабшагдаа, тэрэнэй гурбанай хоёр хубинь хуряагдажа, үбһэ бэлэдхэхэ түсэб миил 14 процентдэ хүргэгдөө.

Энэ жэлдэ үбһэ ногооной ургаса нёдондонойхиһоо муу бэшэ аргагүй. Олонхи аймагууд июлиин тэн багаар үбһэндөө ороһон байна. Хэды тиимэ байбашье, нёдондонойхиһоо хори мянга гаран гектар ногоон бага сабшагдажа, 359 мянга гаран центнер үбһэн багаар һүрилэгдөө. Үбһэ хуряалгаар. Зэдын, Яруунын, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Хориин аймагууд гээгдэжэ ябана. Эдэнэй ажахынууд үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө һаял 3—14 процентдэ хүргэжэ байнхай.

Яахадаа иимэ байдал тохёолдооб? Нэн түрүүн колхоз, совхозууд үбһэ хуряалгадаа бүхы хүсэеэ мүнөө хүрэтэр хүргөөгүй байһаар. Олохон ажахынуудта үбһэшэдэй ажал муутаар эмхидхэгдэнэ, тэдэндэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга олгогдоногүй. Үбһэ сабшадаг машинануудта хэрэгтэй запчастьнууд дуталдана, тэрэнэй хюрөө хурсадаха хэрэгсэлнүүд хүсэд хүрэхөөр байхагүй. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ совхоздо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үбһэшэд сабшалан дээрээ хонодоггүй, харин үглөөгүүр ажалдаа оройтожо гараад, үдэшэниинь эртэ бусадаг байшоо. Мүн эдэ ажахынуудай газар дээрэ ажалшадаг олон зон үбһэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүсэдөөр хабаадуулагдаагүй байһаар.

Иимэ дутагдалнуудтай, аали нобшо ажалтай эбсэхын аргагүй. Үбһэ хуряалгада бүхы хүсэеэ табижа, звено, бригада бүхэнэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг зониие али болохоор урмашуулха шухала. Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени үбһэ хуряалгада һайнаар хабаадаһан һургуулиин һурагшадые Москва ошожо, ВДНХ хараха, герой хотонуудаар аяншалха путевкоор шагнадаг байна. Энэнь залуушуулые урмашуулна, эдэбхитэй һайнаар ажаллахаар уряална бшуу.

Үбһэ хуряахын хажуугаар сенаж ехээр даража абаха шухала байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Сенаж витамин элбэгтэй, шэмэ ехэтэй тэжээл мүн. Тиимэһээ энэ жэлдэ сенаж дараха хэрэгтэ олохон аймагуудта анхарал табигдаа болоо. Энэ хүдэлмэри илангаяа Улаан-Үдын, Прибайкалиин, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудта урагшатайгаар ябуулагдана. Жэшээнь, Улаан-Үдын аймагай ажахынууд 42.900 центнер сенаж даража түсэбөө 145 процент дүүргээ. Прибайкалиин аймагай колхоз, совхозууд сенаж дараха түсэбөө үглөө мүнөө дүүргэхээр.

Теэд энэ шэмэ, витамин элбэгтэй тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ Зэдын, Яруунын, Түнхэнэй аймагуудай ажахынууд анхарал табинагүй. Тиимэһээ тэдэнэр сенаж дараха түсэбөө арайхан гэжэ 2—5 процент дүүргэнхэй. Эндэхи ажахынууд сенаж дараха тусхай хапалагдаһан нүхэнүүдые саг соонь бэлдээгүй байшоо. Энээн дээрэһээ Сэлэнгын аймагай Химнын совхоздо сенаж орой хаалагдаагүй нүхэн соо, хуурай үбһөөр хэжэ байһан ушар тохёолдоо. Иимэ сенаж дараха технологи баримталангүй, тэжээлээ гэмтээхэ гээшэ гэмтэ ябадал мүн.

Бүхы дээрээ энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо нилээд ехэ сенаж дарагдабашье, тэрэниие бэлэдхэхэ түсэбэй арай гурбанайнь нэгэ хуби тооной бэелүүлэгдээд байна. Энэ хүдэлмэриие саашадань хурдадхаха, сенаж дараха технологи наринаар баримталха талаар колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд сэхэ харюусалгатай. Энэ шухала хэрэгые колхоз, совхозуудай партийна комитедүүд өөһэдынгөө үдэр бүрнин хиналтада абаха ушартай.

Силос дараха хүдэлмэриин олон аймагуудта захалагдаагүй байһаниинь гэмшэлтэй. Силос даралга Кабанскын, Захаминай, Түнхэнэй аймагуудта эмхитэйгээр ябуулагдана. Кабанскын аймагай ажахынууд горох-обёосой холисоор 10 мянга гаран тонно силос даража, түсэбөө дүүргэхэ дүтэлөө. Энэ хүдэлмэри илангаяа Кабанскын совхоздо һайнаар эмхидхэгдэнэ. Тус совхоз силос дараха түсэбөө дүүргээшье һаа, энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Эдэнэй һайн талань юуб гэхэдэ, силосэй ногоо зөөхэ автомашинануудаа һайнаар бэлдэһэн, бултанайнь кузовые үндэр болгожо үгэһэн байна. Мүн эндэхи механизаторнууд силосэй ногоо зөөжэ байха үедөө фермэ дээрэһээ шэбхэ тээжэ, поли дээрэ гаргана. Силос дараха зуураа, эдэнэр намарай эртын паар хахална. Энэ талаар республикын колхоз, совхозууд Кабанскын совхозой механизаторнуудһаа жэшээ абамаар гээшэ.

Байгша ондо ногооной гурил гаргадаг агрегадууд олошоржо, мүн олонхи агрегадуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэһэнэй ашаар энэ витамин элбэгтэй тэжээл нёдондонойхиһоо 25 процент ехээр бэлдэгдэб. Энэ хүдэлмэри Түнхэнэй, Кабанскын, Бэшүүрэй, Хурамхаанай аймагуудта урагшатай. Жэшээнь, Кабанскын совхоз бии байгаа гурбан агрегадаа түхэреэн сүүдхэ соо, гурбан хаһада хүдэлгэнэ. Эдэнэрһээ жэшээ абажа, ногооной гурил гаргадаг бүхы агрегадуудые түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлгэхэ эрилтэ табигдана.

Үбһэ, сенаж, силос, ногооной гурил бэлэдхэхэ, набшаһата тэжээл суглуулха хүдэлмэреэ эрид хурдадхаха, тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлжэ, хараалһан түсэбөө дүүргэхэ гээшэ республикын совхозуудай, колхозуудай ажалшадай мүнөөдэрэй эгээн шухала хэрэг болоно. Аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд энэ шухала хэрэгые нарин хиналтадаа абаха уялгатай.

Колхоз, совхозуудай энэ ехэ зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэнь промышленна предприятинууд, эмхи зургаанууд шефскэ туһаламжа үзүүлхэ байна. Энэ туһаламжые зүбөөр хэрэглэхэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадагшадай ажалые нарин һайнаар эмхидхэхэ шухала.

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙ габшагай алхам

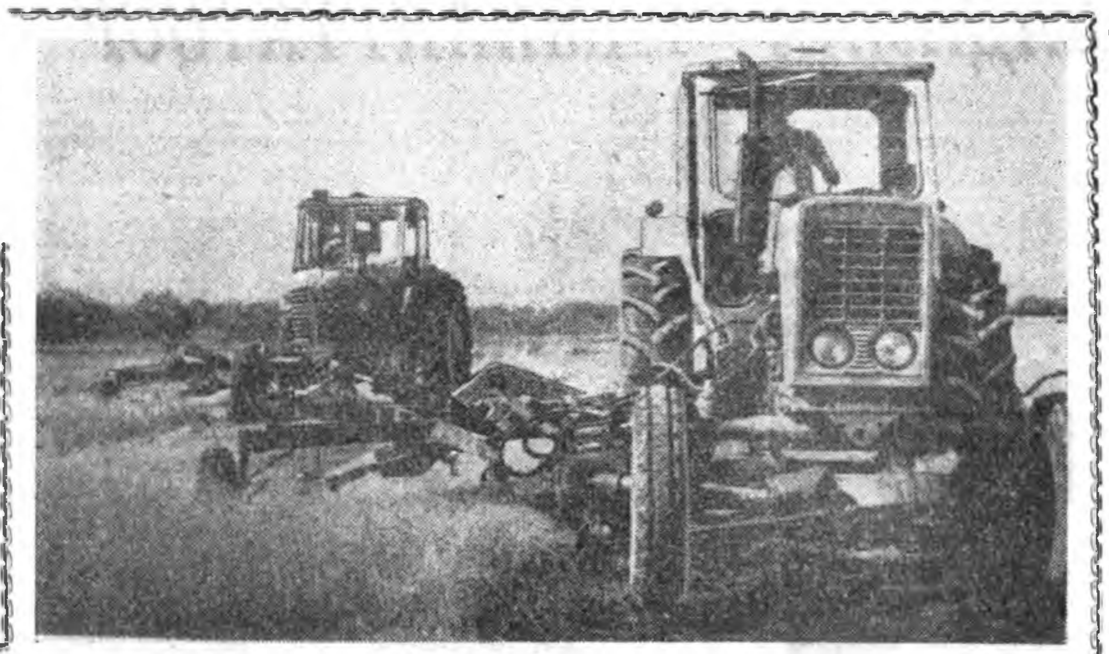
ГОРОХ-ОБЁОСОЙ ХОЛИСООР...

БЭШҮҮР. Аймагай ажахынуудта үбһэ хуряалгын хүдэлмэри ябуулагдажа байна. 250 трактор 1.615 хүн үбһэнэй хүдэлмэридэ хабаадуулагданхай.

Үбһэ хуряахатаяа хамта ажахынууд силос даража эхилээ. Бэшүүрэй совхоздо горох-обёосой холисоор силос даража байна. Эндэ 2.670 центнер иимэ силос дарагдаа. Мүн Хёлгын совхозой механизаторнууд силос даража эхилбэ. Горох-обёосой холисоор 1.500 центнер силос дараба.

Мүн «Рассвет» колхозой гэшүүд силос даража эхилээ.

А. АФАНАСЬЕВ.

ТҮРГЭНӨӨР, ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР...

Энэ жэлдэ сагай уларил даншье һаа таарамжатай байгаагүй. Тиимэһээ Ивалгын луговодууд даалгагдаһан сабшалангаа үдэр бүри шахуу уһалжа захалһан юм. Эдэ бүхы ажалаа эмхитэйгээр, жэншэдгүй ябуулһанай ашаар хэды ган гасууршье һаань, ногооной ургаса урда жэлнүүдэйхиһээ дутуугүй һайнаар ургуулжа шадаһан байна.

Бии хүсэеэ элсүүлэн оролдожо, ургуулһан сабшалангаа гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргэн болзорто хуряажа абахаар зоригжоһон ивалгынхид байгша ондо шэмэ шанартай сенаж хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр даража, ногооной гурил хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэжэ абахаар хараалһан.

Тус ажахын механизаторнууд, үбһэшэд сенаж дараха технологи һайн мэдэхэ болонхой. Юуб гэхэдэ, Ивалгын ОПХ, аяар дүрбэдэхи жэлээ сенаж даража, нилээд дүршэнхэй гээшэ. Тиин мүнөө эндэ элдэб түхэлэй 18 трактортай оньһожоруулагдамал звено сенаж даража байна. Энэ звеное ажахын инженер-мелиоратор, республикын габьяата мелиоратор Нестер Георгиевич Богданов хүтэлбэрилнэ. Тэрэ звеногой хэһэн ажалые тоолон бүридхэхэһээ гадна, дарагдажа байһан сенажай шанарые шалгажа байдаг юм.

Дарагдажа байһан сенажай шанарые һайжаруулхын ба траншей, нүхэеэ түргэн дүүргэжэ, хаахын тула бүхы тракторнуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэнэ. Жэшээлбэл, 5 тракторынь үбһэ сабшажа, хоёрынь тармана. Бусадынь сабшагдаһан үбһэ асаржа, нягтаруулан дарана. Тиихэдээ сабшагдаһан ногоогоо һайса һэбэрээгээд, һүүлээрнь баал болгон тармаһанаа һүүлээр нүхэндэ абаашажа дарана. Эндэ траншейнүүдынь тус бүрее 350—400 тонын багтаамжатай. Нэгэ нүхэеэ 3—4 үдэрһөө удааруулангүй дүүргэжэ хушана.

Дурсагдагша звено бүхыдөө 4000 тонно сенаж даража абаха түсэбтэй гэхэ гү, али отделени бүхэндэ 1500 тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилго хараалаанхай. Мүнөө Ивалгын ОПХ-гай хоёрдохи отделенидэ 1500 гаран тонно сенаж дарагдаад, нэгэдэхи отделенидэнь 400 тонын траншей дүүргэгдэө.

Звеногой гэшүүд даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандана. Тусхайлан хэлэбэл, ногоо сабшагша П. Тугаринов, Д. Цыренов, тармагшад И. Астраханцев, ногоо зөөгшэд Ф. Якутов, С. Овчинников, С. Шунков, З. Трофимов, В. Овчинников гэгшэд үдэрэйнгөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Иигээд ерэхэлээрээ мүрысэн ажаллажа байһан Н. Богдановай хүтэлбэрилдэг звеногой механизаторнууд хараалһан зорилгоёо богони болзорто сум бэелүүлжэ, нийтынгээ адууһа малда шэмэтэ тэжээл — сенаж ехээр хуряажа абахань.

Б. ГОМБОЕВ,
манай штатнабэшэ корреспондент.
Улаан-Үдын аймаг.

ДААБАРЯА ХОЛО ҮЛҮҮЛНЭ

Баргажан голой урда эрьеэр нэмжыһэн. Мүргэнэй сабшалангһаа урдандаа тиимэ ехэ үбһэн абтадаггүй бэлэй. Ушарынь хадаа диилэнхи хубинь һөөг бургааһанда дарагдажа, набтар хонхосогууд соонь сөөрэм тогтожо, намагжажа захалһан байгаа. Иигэжэ гол сабшалангайнгаа муудажа эхилхэдэнь совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд газарай үрэжэл һайжаруулха тусхай оньһожоруулагдамал лугомелиоративна отряд эмхидхээд, түхэреэн жэлэй туршада хэхэ хүдэлмэриинень түсэблэжэ үгэһэн юм. Тиигэжэ дүршэлтэй механизатор Н. С. Зверьковой хүтэлбэрилдэг тус отряд абаһаар һөөг бургааһа, болдог, дэгнүүлнүүдыень отолжо сэбэрлээд, намагжаһан газараа хатааха һубаг малтаһан юм. Удаадахи жэлнүүдтэнь наг шэбхэ ехээр гаргажа тараагаад, зарим жэгдэ газартань үтэг хэһэн байна. Иигэжэ хэдэн жэлэй туршада сабшалангай үрэжэл һайжаруулха ажалаа эмхитэйгээр жэншэдгүй ябуулһанайнь ашаар мүнөө эндэ ногооной ургаса һайнаар ургадаг болоо.

Н. С. Зверьковой хүтэлбэрилдэг отрядай гэшүүд ганцашье даалгагдаһан сабшалангаа һайжаруулаад байха бэшэ, мүн ургуулһан ногоогоо өөһэдынгөө хүсөөр хуряажа абадаг заншалтай юм. Тээмэндэ энэ сабшалан дээрэ хүрэжэ ерэхэдэмнай дурсагдагша отрядай түрүү механизатор Ревомир Лукьянович Лонцаковой ударидадаг үбһэшэдэй оньһожоруулагдамал звено тэжээл бэлэдхэжэ байба. Звенодонь бүхыдөө 12 хүн ажаллана. Тиихэдэ үбһэ сабшаха, тармаха, бухаллаха, һүри сомохо ажалынь хүсэд оньһожоруулагданхай байгаа һэн.

— Оньһожоруулгын хүсэн аргагүй ехэ. Үдэр бүри 2—3 томо һүри заабол бодхоогдоод байха. Мүнөө звеномнай 2 мянган центнер үбһэ бэлэдхээ. Хура бороогүй үедэ үбһэ хуряалгамнай яһала хурданаар ябажа байна, — гэжэ, Ревомир Лукьянович Лонцаков тобшолон хэлэнэ.

Энэ звено тэжээл бэлэдхэлгээ июлиин 16-һаа эхилһэн юм. Бүхыдөө 7 мянган центнер үбһэ һүрилжэ абаха түсэбтэй. Нёдондо эдэнэр хүн бүхэнэй мянган центнер үбһэ хуряажа, аймаг доторoo эрхимлээ бэлэй. Харин байгша ондо үбһэ ногооной ургаса һанаһанда хүрэмөөр ургаагүй, абаһаар хүйтэрхэһэн аад, һүүл тээ гандашоо. Гэбэшье тус звеногой үбһэшэд бии хүсэеэ элсүүлэн, нёдондонойхиһоо бага бэшэ тэжээл хуряаха зорилготой.

Үбһэшэдэй эдэбхи үүсхэлые улам эршэдхэхын тула Хурамхаанай совхоз социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, эрхимлэгшэдые урмашуулха гурим тон зохидоор зохёонхой. Тиимэһээ үбһэшэд үдэр бүри даабаряа сүм дүүргэжэ, звеногоороо эрхимлэхые оролдоно.

Бидэнэй хүрэжэ ерэһэн үдэр тракторна косилкашад Доржо Очиров Хышикто Очиров хоёр даабаряа хахадаарнь үлүүлэн дүүргээд байгаа һэн. Тиихэдэнь үбһэ тармагшад Николай Васильев, Цыдып Митанов, һүри сомогшод Эдуард Матюльский, Иннокентий Зверьков гэгшэд баһал эрхимлээ.

— Звеногоймнай үбһэшэд сабшалга, тармалга хоёроо ехээр алгасалдуулхагүйе оролдоно. Мүнөө хуряагдаһан үбһэнэймнай шанар һайн. Һүрэ һалхинда үлеэлгэжэ, хура бороодо норожо хэбтүүлэгдэнэгүй бшуу, — гэжэ һүри нюруулагша Виктор Зверьков хөөрэнэ.

Үбһэшэдэй сүлөө сагаа хүхюунээр үнгэргэхэ талаар эндэ баһал ехэ ажал ябуулагдана. Таба-табан хоногой дүн гаргагдаад байхада совхозой гү, али аймагай соёлой байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн уран һайханай бүлгэмэй гэшүүд гоё концерт наада харуулна. Мүн агитбригадануудтай хамта ябалсадаг лекторнүүд уласхоорондын асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Тиигэжэ богонёор хэлэхэдэ, Хурамхаанай совхозой үбһэшэд тэжээл бэлэдхэлгээ эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ байнхай.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: тракторна косилкашад Д. Очиров Х. Очиров хоёр. Цыдып Митанов трактораараа сабшагдаһан ногоо һэбэрээжэ тармана. Үбһэ сабшалга.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

МҮРЫСӨӨНДЭ ШАЛГАРАГШАД

Нютагай мэдэлэй предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 1975 оной хоёрдохи кварталай үрэ дүнгүүд согсолон гаргагдаа. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон профсоюзуудай областной соведэй президиум мүрысөөндэ шалгарһан предприятинуудые элирүүлжэ, түрүү һуури олгоһон байна.

Мухар-Шэбэрэй тоһоной заводой, Улаан-Үдын хилээмэнэй заводой, Хяагтын типографиин, Тимлюйн ОРС-ын, «Ростекстильторгын» Буряадай худалдаа наймаанай баазын, Улаан-Үдын универмагай, ажахын гоосооной 6-дахи магазинай, нийтын эдеэ хоолой Каменска конторын, Улаан-Үдын горбыткомбинадай, Еловско леспромхозой, киносетиин Хойто-Байгалай дирекциин коллективүүд жэлэй хоёрдохи кварталай түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, Министрнүүдэй Соведэй болон профсоюзуудай областной соведэй дамжуулгын Улаан тугуудта, нэгэдэхи мүнгэн шангуудта хүртөө.

Бэшүүрэй тоһоной заводой, Сэлэнгын хилээмэнэй заводой, Улаан-Үдын макаронно фабрикын, Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой коммунальна ажахын управлениин автотранспортна ажахын түлишын промышленностиин, управлениин Сэлэнгын леспромхозой, Баргажанай мехлесхозой, Захааминай типографиин, Загарайн аймагай Шулуутайн ОРС-ын, горплодоовощторгын 14-дэхи магазинай, ажахын тоосооной 8-дахи магазинай, нийтын эдеэ хоолой Хяагтын конторын, киносетиин Хурамхаанай дирекциин коллективүүдтэ хоёрдохи мүнгэн шангууд олгогдоһон байна.

Гурбадахи мүнгэн шангууд Тарбагатайн кондитерскэ фабрикын, ремстройтрестын харгын барилгын управлениин, горжилуправлениин 6-дахи домоуправлениин, Ой модоной ажахын министерствын Хүрбын лесхозой; түлишын управлениин Улаан-Үдын гортопой коллективүүдтэ барюулагдаа.

Бэрээнэй ОРС-ын ба Захааминай пивын заводой һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдэһэн байна.

НҮХЭР Э. ГЕРЕК, НҮХЭР П. ЯРОШЕВИЧ НҮХЭР А. Н. КОСЫГИНТАЙ УУЛЗАБА

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшын Урда зүгтэхи Жешувскэ воеводство ерээд байһан, ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Эдвард Герек, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Петр Ярошевич хани ёһоной албанай хэрэгээр Польшодо байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинтай уулзаа.

Хани ёһоор хөөрэлдэхэдөө, ПОРП-ын VI съездын, КПСС-эй XXIV съездын табиһан зорилгонуудтай зохилдуулан. Польшодохи социалис байгуулалтын, СССР-тэхи коммунис байгуулалтын амжалтанууд тухай тус тустаа элидхэн мэдээсэбэ.

Тэрэшэлэн ерэхэ табан жэлдэ хоёр орон дотор бэелүүлэгдэхэ социальна ба экономическа хүгжэлтын түсэбүүд тухай, тэрэшэлэн ПОРП-ын VII съездэ, КПСС-эй XXV съездэ зорюулан хэгдэжэ байгаа бэлэдхэл тухай информацинуудые абалсаа.

Польшын Арадай Республикын ба Советскэ Союзай хоорондохи аха дүү ёһоной харилсаа холбооё бүхы талаарнь хүгжөөлгэтэй холбоотой гол шухала асуудалнууд уулзалгын үедэ тодорхойгоор зүбшэн хэлсэгдэбэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ худалдаа наймаанай хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан ушар, 1976—1980 онуудта юу хэхэ тухай зүбшэлэн ойлголсоһон ябадал али али талада ашатай туһатай экономическа харилсаа холбооной, мүн тэрэнэй шэнэ түхэл шэнжэнүүдые, илангаяа промышленна хамжаа хэрэглэхэ аласай шэнэ арга боломжонуудые нээхэ байха гэжэ сэдьхэлээ хананганяар тэмдэглэгдээ.

Социалис оронуудай хоорондын аха дүүгэй харилсаа холбооё улам үргэдхэлгэдэ, социалис ёһоной экономическа нэгэдэлые үргэдхэлгэдэ, эдэнэй холбоо барисаае бэхижүүлгэдэ туһа хүргэхэ зорилготой СЭВ-эй XXIX сессиин шиидхэбэринүүдэй ехэ удха шанартай байһаниинь дахинаа тусхайлан тэмдэглэгдэбэ.

Уласхоорондын шухала асуудалнуудаар, илангаяа түүхэтэ удха шанартай, СССР-эй ба бүхы социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай эб найрамдалта политикын ехэ амжалта болоһон, бодото байдалай, эб найрамдалай хараа бодолнуудые баримталдаг бүхы политическэ хүсэнүүдэй түйлалта болоһон, Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй дүнгүүд тушаа һанал бодолнуудаа зүбшэлөө.

Эндэхи уулзалга хани ёһоной, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэржэ, зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар хоёр талын хараа бодолой адли байһые лаблан баталба.

А. Н. КОСЫГИНДА ПОЛЬШЫН ОРДЕН БАРЮУЛАГДАА

ВАРШАВА. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинда Польшын Ехэ лентэтэй «Габьяагай орден» барюулалгын баяр ёһолол эндэ болобо. ПНР-эй ба СССР-эй хоорондохи аха дүү ёһоной харилсаае бүхы талаарнь хүгжөөлгэдэ элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, мүн социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай хани барисаа, харилсаа холбоо, нэгэдэл бэхижүүлхэ, аюулгүй байдал болон бүгэдэ нийтын эб найрамдал хангаха хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулһанайнь түлөө тэрээндэ иимэ үндэр дээдын шагнал олгоһон байна.

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевич үндэр дээдэ шагнал А. Н. Косыгинда барюулба. ПОРП-ын VI съездын, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, хоорондохи харилсаагаа хүгжөөлгэдэ хоёр орон һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо ехэ амжалта түйлаһан байна гээд үгэ хэлэхэдээ тэрэ тэмдэглээ. Энэ хадаа манай арадуудай байдалай бүхы асуудалнуудта хабаатай хани барисааһаа, аха дүү ёһоной холбооһоо эшэ үндэһэтэй харилсаан болоно. Танай мүнөө Польшодо ерэлгэ манай хани барисаае, харилсаа холбооё саашадань бэхижүүлгэдэ нүлөөлхэ байха гэжэ П. Ярошевич хэлэбэ.

А. Н. Косыгин харюугай үгэ хэлэхэдээ, совет-польско хани барисаае, хоёр ороной хоорондохи харилсаа холбооё бэхижүүлхын тула хэһэн ажал ябуулгадань үндэр сэгнэлтэ үгэһэнэй түлөө, Польшын гүрэнэй үндэр дээдэ шагнал барюулһанайнь түлөө ПОРП-ын ЦК-да, ПНР-эй Гүрэнэй Соведтэ, Министрнүүдэй Соведтэ гүн сэдьхэлһээ баяр хүргөө.

Энэ шагнал нэн түрүүн Советскэ Союзай Коммунис партиин, манай правительствын ажал хэрэгүүдтэ, алдар габьяада аха дүү партиин, Польшын гүрэнэй хүндэтэйгөөр хандажа байһанай гэршэ болоно гэжэ ойлгонобди. ПНР-тэй хани барисаатай, харилсаа холбоотой байха гээшэ Советскэ Союзай Коммунис партиин, манай правительствын, бүхы совет арадай бэелүүлдэг политикын тон шухала зорилго болохоһоо гадна, бидэнэй тус бүриин зүрхэ сэдьхэлэй хэрэг болоно.

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд: ПОРП-ын ЦК-гай секретарь Я. Шидляк, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Ю. Тейхма, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд: ПНР-эй министрнүүд К. Барциковский, С. Ковальчик, ПОРП-ын ЦК-гай секретарьнар В. Красько, Ю. Пиньковский гэгшэд орден барюулалгын үедэ байлсаа.

А. Н. КОСЫГИН ПНР-тэ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮДЫЕ ХЭЖЭ ДҮҮРГЭБЭ

ВАРШАВА. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин августын 12-то Жешувска воеводствын Мелец хотодо ошоод, СЭВ-тэ хабаатай оронуудта зорюулжа, хүдөө ажахын авиациин хүнгэн самоледуудые бүтээхэ тусхай шэглэлтэй авиационно заводто орожо хараба.

А. Н. Косыгин воеводствын засаг захиргаанай түлөөлэгшэдтэй, заводой хүтэлбэрилэгшэдтэй, үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй хөөрэлдөө.

А. Н. Косыгин Москвагаа бусахаяа Жешувһаа тэрэл үдэр мордобо. ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевич, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшын орлогшо Я. Хренкевич, ПОРП-ын Жешувска воеводствын комитедэй нэгэдэхи секретарь Л. Котарба болон бусад тусхай тушаалтад Советскэ Союзай, Польшын Арадай Республикын гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэһээ А. Н. Косыгиниие үдэшөө, СССР-эй хэрэгүүдые ПНР-тэ саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Г. И. Рагулин эндэ байлсаба.

Польшын сэрэгшэдэй хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа.

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар хани ёһоной албанай хэрэгээр Польшын Арадай Республикада ошоһон КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин августын 12-то Москвадаа бусажа ерэбэ.

Нүхэд Ф. Д. Кулаков, И. В. Капитонов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор И. В. Архипов, Н. К. Байбаков, В. Э. Дымшиц, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, З. Н. Нуриев, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР-эй министрнүүд Б. Ф. Братченко, Н. С. Патоличев, В. Д. Шашин, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ М. С. Смиртюков гэгшэд А. Н. Косыгиние угтаа.

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗҮБШЭГДӨӨ

Республикын ниислэл хотын Октябрьска районой партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан болобо. «1975 оной арадай ажахын түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолой районой предприятинуудта хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай» асуудал суглаанда хабаадагшадай үзэмжэдэ табигдаа. Тус асуудалаар КПСС-эй райкомой секретарь Н. Н. Лоскутов элидхэл хэһэн байна.

Дээрэ дурсагдаһан асуудалаар районой промышленна предприятинуудта, барилгын ба транспортын организацинуудта ямар ажалай ябуулагдажа байһан тухай элидхэлшэ тодорхойгоор хөөрэбэ. Коллективүүдтэ социалис мүрысөө эмхидхэн хүтэлбэрилхэ, тэрэнэй дүнгүүдые түргөөр согсолон гаргажа, олондо мэдээжэ болгохо талаар горитой ажал ябуулагдана. Юһэдэхи табан жэлэй үнгэрөөшэ дүрбэ хахад жэл соо район дотор промышленна үйлэдбэри 57,4 процентээр дээшэлээ, бүтээгдэдэг продукциин шанар нилээд һайжараа. Барилгын эмхинүүд, илангаяа Буряадай барилгын управлениин 7-дохи СМУ-гай коллектив үйлэдбэриин һайн үрэ дүнгүүдтэй. Район доторхи транспортын организацинуудай хүсөөр арадай ажахын 84 мянган тонно ашаан түсэбөөр хараалагдаһанһаа үлүү ехээр зөөгдэбэ.

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай коллективтэ социалис мүрысөөн илангаяа һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Имагтал тэрэнэй ашаар тус комбинат продукци худалдаха табан жэлэй даабариие болзорһоонь 7 һараар урид дүүргэжэ шадаа. Хубиингаа табан жэлэй түсэбые бэелүүлээд, 1976—1977 онуудай даабаряар хүдэлдэг ажалай түрүүшүүл район дотор улам олошорно.

Партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад предприятинуудай дотоодын арга боломжонуудые тооложо үзөөд, байгша оной эхиндэ абтаһан социалис уялгануудта хубилалтануудые оруулжа, КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол баталан абаа.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, горсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туг районой түлөөлэгшэдтэ барюулагдаһан байна.

Б. ВАНЧИКОВ.

СЕМИНАР БОЛОБО

КПСС-эй Улаан-Үдын горком агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые хирэ-хирэ болоод лэ суглуулжа, зорилгонуудыень тодорхойлжо үгэдэг юм. Тиимэ нэгэ ээлжээтэ семинар һаяхан болобо.

КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша М. М. Гаськов «КПСС-эй XXV съездые угтуулан, ниитэ политическэ хүдэлмэри һайжаруулха тухай» элидхэл хэбэ.

Улаан-Үдын ажал... путадуудай городской ... гүйсэдкомой түрүүлэгшэ ... Убеев «Улаан-Үдэ хотые ... сон түхэлтэй болгохо ... агитколлективүүдэй ... зорилгонууд тухай» ... үгөө.

Һүүлээрнь семинарта ... дагшадта КПСС-эй ... лектор Г. В. Кибирев ... рондын байдал тухай ... уншаба.

Манай кор...

БАМ-ай ЗАХИЛДА—НОГООН ХАРГЫ

ХАБА ШАДАЛАА ГАМНАНГҮЙГӨӨР

ФОТО РЕПОРТАЖ

Хүртэйн леспромхоз «Забайкаллес» комбинадай томохон предприятинуудай нэгэниинь мүн болодог. Энэ леспромхозой коллектив бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлгэтэйгээр ажаллана. Урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шаданашье. Эдэнэр байгша оной июнь һара соо 17 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 19500 кубометртэ хүргөө бэлэй. Июлиин даабари мүн үлүүлэгдээ. Эндэ ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг бэрхэ хүдэлмэришэд олон юм.

Жэшээлхэдэ, Михаил Яковлевич Дудиновай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо эршэтэй шангаар хүдэлжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Михаил Яковлевич модо отолходоошье, трактор жолоодоходоошье тэгшэ хүн. Залуушуулда зүбшэл заабари хэлэжэ, һайнаар хүдэлхыень хүмүүжүүлэн һургадаг. Тэрэнэй даадаг бригадын коллектив модо бэлэдхэхэ үйлэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг. Эдэнэр юһэдэхи табан жэл соо 93405 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа байгша оной апрелиин 1-дэ дүүргээ бэлэй. Мүнөө 1976 оной мартын түсэбөөр модо бэлэдхэнэ. Леспромхозой бэшэшье олон хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Ойдо отологдоһон модо саг болзор соонь шэрэжэ гаргаха хэрэгтэ жолоошод ехэ анхаралаа табина. Жолоошод машинануудтаа техническэ харууһа һайнаар хэжэ, тэдэнээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадана. В. И. Шуляренко леспромхозой бэрхэ жолоошодой нэгэниинь мүн болоно. Коллектив дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ илажа гараһан юм. Тэрэ юһэдэхи табан жэл соо 18469 кубометр модо ойһоо шэрэхэ даабаряа бүри 1974 ондо дүүргээ бэлэй.

Олон жэлэй туршада оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ ябаһан жолоошон Александр Базаров һаяшаг Ажалай алдар солын гурбадахи шатын орденоор шагнагдаһан юм. Тэрэ ойһоо модо шэрэхэ юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари мүн лэ үлүүлэн дүүргээ.

Автомашинануудта модо ашадаг араатай погрузчигуудай операторнууд Павел Мочалов, Николай Иванов гэгшэд магтаалтай һайнаар хүдэлжэ ябана. Эдэнэр машинануудта модо түргэнөөр ашажа, миин байха сагыень хорооно. Хүртэйн леспромхозой булта хүдэлмэришэд нигэжэ мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө һайнаар хүдэлхэ гэжэ оролдоно. Тиимэһээл бага гаргашатайгаар модо бэлэдхэжэ, һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

— Коллективнай юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ оролсоод, хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлжэ байна. Хүдэлмэришэднай урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаха байха, — гэжэ леспромхозой директор Д. В. Волков хэлэнэ.

Хүртэйн леспромхозой коллектив модо бэлэдхэхэһээ гадуур шпала хюрөөдэжэ гаргадаг. Жэлдээ дунда зэргээр 70000 шпала хюрөөдэхэ арга боломжотой. Эдэнэр мүнөө БАМ-ай хүдэлмэришэдэй захилаар шпала гаргажа байна. Энэ харюусалгатай захил дүүргэхын тула леспромхозой хүдэлмэришэд яһала ехэ эдэбхи үүсхэл гаргана. Долоо һара соо шпала хюрөөдэхэ даабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Хүртэйн леспромхозой коллектив амжалтаяа арьбадхаха гэһэн хүсэл эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: жолоошон В. И. Шуляренко; хюрөөдэгдэһэн шпаланууд ябталагдана, бригадир М. Я. Думнов модо отолжо байна.

С. БАЛДУЕВАЙ.
фототекст.

ЭБТЭИ КОЛЛЕКТИВЭИ ЭРМЭЛЗЭЛ

Июнь һарын мүрысөөнэй дүн гаргахада Зырянай һү һаалиин фермэ Прибайкалиин аймагай 15 фермын дундаһаа 13-дахи һуури эзэлһэн байба. Энээнһээ урагша һэтэ түрүү зэргэдэ ябажа байһан тус коллективые нимэ дүн сошоогоо, хүлгүүлээ һэн.

Юундэ хойшоо гараха болообибди, ямар дутуу дундануудтай гээшэбибди гэһэн асуудалнуудые фермын һаалишад, үхэршэд сугларжа, зүбшэһэн, һанамжа, бодолнуудаа хэлсэһэн байна. Нигэжэ фермынгээ ажалые һайжаруулхын тула үнеэдээ зүбөөр эдеэлүүлхэ, һая тугаллаһан гунжадые һайнаар һааха, һүрэгөө һүниндөө адуулха гэжэ шиидээ бэлэй. Эдэ хэмжээнүүдынь тэрэ дары бэелүүлэгдэжэ эхилһэн байна.

Тус фермын коллектив һү ехээр һаахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжоёо элсүүлээ һэн. Нигэжэ оролдоһонойнь аша үрэ нэгэ һара үнгэрөөд байхада харагдажа эхилээ бэлэй.

Мүрысөөнэй дүн дахяад гаргахада, тус фермын коллектив һү һаалгаараа июль һарынгаа түсэб 115, худалдалгаар 147 процент дүүргэжэ, нёдондоной энэ үеынхиһөө 577 центнерээр ехэ һү һааһан байба. Нигэжэ «Зырянский» совхозой дирекциин, парткомой, рабочкомой дамжуулгын улаан тугта, мүнгэн, шанда хүртэбэ. Энэ коллективэй хүндэдэ совхозой түб тосхондо ажалай алдар солын Улаан туг үргэгдөө.

Мүнөө нимэ ехэ амжалта туйлаһан фермын түрүүшүүл тухай хөөрэебди. Һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Анна Константиновна Неродова эрхимлэһэн байна. Дүй дүршэлөөр баян, ажалша бэрхэ энэ һаалишан даалгагдаһан 17 үнеэдһээ июль һара соо түсэбһөө гадуур 16 центнер һү һаагаа. Бүхы һааһан һүниинь нёдондоной энэ үеынхиһөө 22 центнерээр ехэ болоно. Мүн июль һарынгаа түсэб үлүүлһэн һаалишад Т. И. Патрахина, М. И. Патрахина, Г. В. Арефьева, Л. А. Степанова гэгшэд Анна Константиновнаһаа жэшээ абан, тэрээнтэй ана-мана ажаллана.

Июль һарын энэ амжалтада мал адуулагшад В. Н. Неродов, В. А. Голубев, И. Л. Угрюмов, Солдатов гэгшэдэй оруулһан хубита ехэ.

Фермын тоо бүридхэгшэ Лидия Ионовна Павлова даалгагдаһан ажалаа ... бэрхээр хандажа, саг ... соонь һаалишадайнгаа ... лай дүнгүүдые, һүнэй ... нарыень тэмдэглэдэг ... сөөнэй бюллетень ... юм.

Энэ фермын ... совхоздоо түрүү һуури ... бэшье, аймаг соогоо ... хи һуурида гараһанда ... хэлээ үшөөл хананагүй ... мэһээ тэдэнэр ... партиингаа XXV ... нэрэтэй түрэтэйгөөр ... хын тула арга болом... даа хүсэдөөр хэрэглэ... шэлтэй һаалишад ... шуулдаа туһалха гэжэ ... сээ.

И. ТЫЖЕБ...
республикын ...
ажахын министер...
шалгалтын та...
начал...

ДЭЭДЭ-ХЭЖЭНГЭ—ДЭЛГЭР НЮТАГ

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛ...

Үхибүүн балшар наһандаа Хоца Намсараевай номуудые уншан ябахадаа, тэрээнэй түрэһэн Хэжэнгэ нютагые хараһайб, үзэһэйб гэжэ һанагша һэм. «Хэбэд номин Хэжэнгын» хаана оршодогые мэдэхэ бэшэшье һаа, би тэндэхи зониинььшье, ой тайгань-шье, хада ууланшье тусгаар ондоо, тусгаар гоё һайхан гэжэ юундэшьеб ойлгонхой ябааб.

Бага наһанаймни гэнэн хонгор энэ бодол балайшье буруу байбагүй гэжэ һаяхан Дээдэ-Хэжэнгээр ябахадаа мэдэрбэб, үнэншэбэб. Үнэхөөрөө үзэсхэлэн һайхан нютаг байна даа. Эдэрмэг тосхон — эндэхи «Первомайский» совхозой түбэй һуурин. Эдэрмэгэй үйлсөөр аргаахан алхалжа, оршон тойрониинь харабаб. Зунай сэлмэг агаар тээ тэндэхэнэ нэбшын байгааша шэнэһэн тужын хангал үнэрөөр анхилна хэбэртэй. Бүри саашаа — бүтүү тайга. Шэбэрэй байса, Улаан хада, Тарбажа, Һэбхеэн...

Яба ябаһаар, нэгэ ута гэгшын байшангай урда хүрэжэ ерэбэб. «Дээдэ-Хэжэнгын дунда һургуули» гэһэн гаршаг үүдэн дээгүүрнь татаатай. Хажуудань, үндэр сагаан шулуун табсан дээрэ танихан лэ хүнэймни бюст хүшөө. Зүб даа, мүн бэеэрээ Хоца Намсараевич! Буряад уран зохёолой үндэһэ һуури табигшые амиды мэндэдэнь хараха хуби намда байгаагүй юм. Теэд түрэһэн нютагтань ерээд, хүшөөгэй хажууда малгайгаа абаад, шүлэгүүдыень шэбшэн байгааша мини юрын хэрэг бэшэ, харин баһал уулзалга гээшэ гэжэ һанааб...

Элдэб бодолдо эзэлэгдэн байтарни, хажуудамни нютагай нэгэ наһажаал үбгэн хүрэжэ ерэбэ.

— Хоца үбгэн гээшэшни энэ һургуулиин эгээл түрүүшын багша байһан юм — гэжэ. тэрэ хөөрэжэ оробо. — Зунай амаралтын үе аад, һургуули хаалтатай байна, орожо хараа һаатнай, Хоца багшада, тэрэнэй зохёол бэшэлгэдэ зорюулһан тусхай музейн булан бии.

— Хүнэй оюун бэлиг гээшэ тэрэнэй түрэһэн нютагай түхэл шэнжэтэй байдаг гэлсэдэг, — гээд бишье ама хооһон байхагүй гэжэ оролдобоб, — Хоца Намсараевичай энэ һайхан Дээдэ-Хэжэнгэдэтнай түрэһэн [illegible] байхалгүй байна даа.

— Зүб хэлэнэш, хүбүүн! — гэжэ үбгэн хүхишэбэ. — Эндэһээшни ганса Хоца гараа бэшэ юм. Буряадай үшөө хоёр эгээл ахамад зохёолшод болохо Цокто Номтоев ба Бата Базарон, суута хүгжэмшэн Жигжит Батуев, артистнар Чойжонима Генинов, Дагба Дондоков, баһал мэдээжэ артистнар Дамдинов болон Гончикова — Дээдэ-Хэжэнгын уһа ууһан хүбүүд, басагад юумэл. Бэлигтэй бэрхэ хүнүүд мүнөөшье Эдэрмэг дээрээ олон байха. Тэдээнтэймнай ябажа танилсыт, ажал хэрэгүүдынь харыт...

* * *

«Первомайский» совхозой парткомой секретарь Петр Ермолаевич Быков гэгшэтэй үни удаан зугаалан һуубабди. Тэрэ хадаа ажахынгаа тоо дүнгүүдые, ажалшадайнгаа нэрэ обогуудые сээжээр мэдэхэ, ехэ хөөрүү, элдэр зохид зантай хүн.

— Һаяшаг лэ болотор манай совхоз гээгдэнги ажахынуудай тоодо ородог юм һэн, — гээд тэрэ эхилнэ. — Үндэр хада, үргэн тайга мэтын байгаалимнай нюдөөрөө хужарлан харахада гоё һайханшье һаа, хүдөө ажал эрхилхэ талада ехэ таатай бэшэ юм. Хүдөө ажахын эдлүүриин газараар бидэ тон багабди. Тиимэһээ бүхы газараа уһалдаг, утэгжүүлдэг болохо, газараа үргэдхэхэ, бүхы ажахыгаа эрдэм ухаанай ба түрүү дүй дүршэлэй үндэһөөр эрхилхэ гэһэн зорилго манай совхозой партийна организаци табиһан байна.

Петр Ермолаевичай хөөрэхэдэ, би эндэхи хубилалтануудые нюдөөрөө хараһандал болонob. Һүүлээрнь хараашье һэм. Тиин уншагшадта энээниие дам ойлгуулжа туршаһууб.

Үлэнтэ гэжэ уһа ехэтэй булаг гол ямаршье хэрэггүйдэ урдуурхи газарые намагжуулан урдажа байһан юм. Энэ уһые эдлэдэг болохо түсэб совхозой мелиоратор Даши-Жамсо Гунзынов үшөө хоёр жэлэй саада тээ табиһан юм. Тэрэ түсэб мүнөө гүйсэдхэгдөө. Үлэнтэһөө татагдаһан ханааб нэгэ хадын урда энгэрээр бүгтэрэн гараад, зүүн хажуугайнь хүндые үгсөөд, нүгөө бэеэрнь һөөргөө бусан ерэжэ уһаяа барина. Ханаабайнь, утань — 14 километр. Ханааб нилээд ехэ тарялан ба сабшалан дээгүүр гарахынгаа хажуугаар үшөө 10 мянган хонидой зуһадаг бэлшээри газарнуудые уһална. Совхозой уһалууриин талаар удаадахи зорилго гэхэдэ, Хэжэнгын голые үндэр ханаар хаажа, уһан сөөрэм тогтоогоод, тэндэһээ баһал ханаабаар уһа Леоновко гэсхон тээшэ табиха, тиигэжэ 5—6 мянган гектар газар уһалагдаха юм.

Д-Ж. Гунзыновэй хүтэлбэрилдэг мелиоративна отряд айхабтар ехэ ажал бүтээнэ. Шаралза гэжэ хүндыдэ 80—100 гектар анханда эдлүүриин газар, һүүлэй 30—40 жэлэй туршада шугы бургааһанда баригдаад намагжажа, хэндэшье хэрэггүй хэбтэһэн, Мелиораторнууд тэрэ газарай бургааһа модо үндэһөөрнь урбуулан хаяад, хүрьһыень тэгшэлһэн, хахалһан, тиигээд дээрэнь тарилга хэһэн байна. Мүнөө тэндэ ургаса тон һайн.

Мал ажал дээрэ абажа хэлэбэл, баһал шэнэ шэнэ юумэнүүд олоор хэгдэнэ. Эндэ 2000 хони нэгэ доро шахан таргалуулха аргатай оньһожоруулагдаһан талмай Хэжэнгын аймаг соо түрүүлэн баригдаа. Тус талмай хажуудаа һарабша хушалтатай, нүгөө хажууһаа һула, үргэн ехэ хашаатай. Хорёогой хаяа доогуур хонидой тэжээлэй хоб-тонууд тодхоотой. Трактораар ерэжэ, тэрээн соо таряа талха адхахадань, хонид өөһэдөө ерээд, дуран соогоо эдинэ. Хорёо соогуур һэтэ уһан урдажа байна. Иимэ талмайтай болоод, түрүүшын 2000 хонин таргалуулгада табяад байхадаа «Первомайский» совхоз аймагайнгаа бүхы ажалшадта иимэ уряатайгаар тэсгэн хандаа гэбэл:

шахалгада табигдаһан хонидой толгой бүринень 40 килограмм шэгнүүртэйгээр, юрын харууһанай хонидые 35 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушааха;

зунай үеын зуун хоног соо нэгэ үхэрэй шэгнүүр 100 килограммаар нэмээжэ (сүүдхэдээ 1 кг), үхэр бүхэниие адагынь 350 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушааха;

зунай гурбан һара соо үнеэн бүриһөө заабол 700 килограмм һү һааха;

эдэ хэмжээ ябуулгануудай ашаар мяха ба һү гүрэндэ худалдаха түсэбүүдые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэхэ.

— Хүн зомнай ехэл урматай, урагшаа һанаатай хүдэлжэ байна, даа — гээд, парторг Петр Ермолаевич хөөрөөгөө түгэсхэнэ.

* * *

Минии энээгүүр ябаһан үдэр хониной нооһо хайшалалга совхоздо дүүрэхэ ёһотой байгаа. Энэ илалтатай ушарые харангүй аргагүй. Центральна пунктда ошобоб. Булта баяртай хүхюунүүд.

— Һүүлшын хонидые хайшалхадамнай фото-зурагыемнай буулгыт, — гэһэн дурадхал пунктые даагша зоотехник Федор Пахомов оруулба.

Тэрэ дурадхал яһала зүйтэй, хайшашадай хүсэл бэелүүлэгдэбэ. Удаань нооһо хайшалха хүдэлмэриинь хэр амжалтатай үнгэрһөөр һонирхобоб.

— Һайн, яһала эмхитэйгээр үнгэрбэ гээшэ, — гээд, зоотехник Пахомов хөөрэжэ эхилбэ. — Энэ амжалтада Гомбо Бадмацыреновэй үүргэ илангаяа ехэ. Танилсагты!

Гомбо гуша гарамгай наһанай, набтаршаг бэетэй, нарин улаан хүбүүд. Совхоздоо механигаар хүдэлдэг. Зүгөөр арба гаран жэлэй саада тээ тэрэ Ивалга дээрэ Оренбургын түргэн аргаар хониной нооһо хайшалалгын мэргэжэлэй курсда һураһан байгаа. Теэд тиихэдэ Ивалгада һураһан мэргэжэлээ нютаг дайдадаа хүсэд дэлгэрүүлжэ шадаагүй һэн. Армида абтаа. Минии һүүлээр ондоо тээ хүдэлөө. Харин мүнөөл жэл һураһан мэргэжэлээ һэргээжэ тэрэ зорёо юм.

Нэн түрүүлэн Гомбо Бадмацыренов хайшалалгын пункт ондоогоор заһан түхөөрүүлээ. Жэшээнь, хайшашад бүхэнэй хажууда люк (нүхэн) гаргуулжа, «дахаяа» гэжэ нэрлүүлһэн хониие дары гэн тэрээн уруу шонь түлхижэрхихэ арга бии болгоо. Тиигээд 16 бэрхэ залуу хүбүүдые суглуулжа, Оренбургай гаа арга заагаад, тэдэниие түргэн хайшашадай тусхай бригада болгон эмхидхэбэ. Тэдэнээ өөрөө толгойлжо байха юм. Эдэ хүбүүдэй гэнниинь үдэртэ дунда зэргээр 65 хони хайшалдаг байна. Оренбургска аргада мүн ... һургуулиин шаби үхибүүдшье һураа. Юрэдөө, ... то жэл Эдэрмэгэй олон хайшашад хонинойнгоо ... уянгүй, оренбургынхяар ... шалдаг байхань лабтай.

Машинада һуужа, саашаа ябабаб. Дээдэ-Хэжэнгэдэ ... хэ, хараха юумэн угаа олон. Урда сагта, эндэ үгытэй ... дунда шадалтай хэдэн айлнууд һуугаа ха. Тиин тэдэнэр гушаад оной ... хамтаржа, «Манай ажал», «Шэнэ байдал» гэжэ ... бишыхан колхоз байгуулжа гэлсэнэ.

Удаань тэрэ ниилэжэ «Зургаанай зам» гэжэ колхоз болоо. Юундэ «зургаанай» хаб? Юуб гэхэдэ, шэнэ байдал өөрөө тогтошоо бэшэ, харин ангиин тэмсэлэй дунда соогуур хатуужан мүндэлһэн байна. Нюдаргантанай ... һаа хорото муухай ... алуулһан Эдэрмэгэй зургаан коммунарнууд шэнэ байдалай түлөө тэмсэгшэд болоно.

Теэд арадай хэрэгэй, ... лиин замай түлөө тэмсэгшэдэй нангин хэрэг минии һа... гүй, аша үрээ харууһаяа «Первомайский» совхоз дотор түб Эдэрмэгһээ ... дуур үшөө Леоновко, Воскресеновко, Хөөрхэ, Маар... гэжэ һууринууд урган ... баржа байна. Эдэрмэгэй ... һууринайнгаа тэг дунда ... коммунарнуудта зорюулһан һүрөөтэ һайхан хүшөө ... хоожо байна.

Дээдэ-Хэжэнгын үзэгдэл ... гүйгөөр хубилха сагынь ... үглөөдэр. Тиихэдэ «Хэбэд номин Хэжэнгэ» үбгэн ... Намсараевай магтан дуулаһан ... най, юрөөһэнэй ёһоор, ... дахаяа болитороо хүгжэжэ хубилхал!

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.
Хэжэнгэ—Улаан-Үдэ.

СОВЕТ ОРОН: шэнэ һонин

КУКУРУЗА ХАДАНА

НАЛЬЧИК. (ТАСС-ай корр. Э. Мальбахов). Кабардино-Балкарай Терскэ, Урванска районуудай ажахынууд орооһон болгогдохо кукуруза хуряажа захалба.

Түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ эгээл ехэ талмай — 62,5 мянган гектар дээрэһээ орооһон болгогдохо кукуруза хадагдаха юм. Республикын кукурузашад 165 мянган тонно гэхэ гү, али эгээл үндэр баян ургасатай жэлнүүдэйхиһээ үлүү ехэ кукурузын буурсаг хадажа, гүрэндэ худалдаха уялга абаа.

ЭРТЫН НАМАРАЙ ПААР

КУЙБЫШЕВ. (ТАСС-ай корр.). Куйбышевска областиин Фрунзиин нэрэмжэтэ совхозой механизаторнууд А. С. Валиев, А. П. Синюкин, И. В. Пурняев, А. И. Ковалев гэгшэд К-700 түхэлэй дүрбэн тракторaaр 10 үдэр соо 1.400 гектар намарай паар һайн шанартайгаар хахалба. Үдэртөө тракторист бүхэн 35 гектар гэхэ гү, али нормоһоо 3 дахин үлүү газар хахалһан байна.

Механизаторнуудай звенодо ажал һайнаар эмхидхэһэнэй, хүдэлмэриин сагай минута бүхэниие бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэһэнэй ашаар энэ амжалта туйлагдаа. Оньһон техникээр һайса хангагдажа, машинануудынь һаатан зогсоогдодоггүй юм. Үдынь эдеэ хоол газар хахалагшадта хээрэ абаашагдадаг байна. Эдэнэр эндэ, нүүдэл бишыхан вагон соо амардаг.

Август һарада эртын намарай паар хахалхын түлөө механизаторнуудай мүрысөөн область дотор үргэнөөр дэлгэрээ. 414 мянган гектарта гэхэ гү. али нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо, 6 дахин ехэ талмай дээрэ намарай паар хахалагдаба.

ПОЛИНУУД УНДАЛУУЛАГДАНА

ТЕЛАВИ. (Грузиин ССР). (ТАСС-ай корр. Р. Ахпателов). Грузида эгээл ехэ Верхне-Алазанска уһалууриин түхеэрэлгын түрүүшын ээлжээн ашаглалгада оруулагдаба. Цив-Гомборско дабаагай хүтэл шэлэнүүдээр малтагдан гаргагдаһан тоннель соогуур Илто голой уһан урдажа, Телавска, Ахметскэ районуудай ажахынуудай 8 мянган гектар тарялан, саад болон виноградникуудые ундалуулха байна. Барилгашад энэ ажалаа хараалагдаһан сагһаа урид ашаглалгада тушаагаа.

ЭЛЬҺЭТЭ ДОБЫН ОРООҺОН

БРЯНСК. (ТАСС-ай корр. Д. Кузнецов). Новозыбковска районой таряашад энэ жэлэй ба бүхы түсэбтэ табан жэлэй тоосоогоор һүүлшын тонно таряа гүрэнэй амбаарта хаажа дүүргэбэ. Эдэнэр түсэбөө область соогоо түрүүлэн дүүргэһэн байна. Мүнөө таряашад түсэбһөө гадуур продукци худалдажа үргэлжэлһөөр.

Һүүлэй арбан жэл соо районой ажахынууд орооһо таряа хуряажа абалгаяа хоёр дахин үргэдхөө. Таряа гүрэндэ тушаалга һураггүй дээшэлһэн байна. Энэмнай хэзээ нэгэтэ элһэн добо байһан газарһаа иимэ үндэр баян ургаса абтана бэшүү. Газар таряалангаа һайнаар элдүүрилһэнэй ашаар эдэнэр ехэ амжалта туйлаба.

СЕНАЖ ДАРАНА

КИЕВ. (ТАСС-ай корр. Т. Аркушенко). Украинын ажалшад түсэбөөр хараалагдаһан 11 миллион тонно шэмэтэ тэжээл — сенаж даража дүүргэжэ байна.

Олон ажахынуудай таряашад хэнзэлһэн олон жэлэй ногоо сабшажа, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэнэ. Жэшээнь, Житомирско областиин Емильчинскэ районой «Ленинским шляхом» колхоздо 160 гектарта ургуулагдаһан ногоон хуряагдаа.

ТҮСЭБӨӨ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

БАРНАУЛ. (ТАСС-ай корр. Н. Карасев). Алтайн колхозууд капитальна барилга хэхэ табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Малай 1130 байра, ороoһоной хэдэн зуугаад склад, үйлэдбэриин бусад олон барилганууд ашаглалгада оруулагдаа.

Хүдөө нютагуудые болбосон түхэлтэй болгохын тула барилгашад ехэ оролдолго гаргажа байна. Эндэ хэдэн арбаад клуб, һургуули, хүүгэдэй саад болон ясли баригдаба. Һуурин тосхонуудые электрижүүлнэ, газ оруулна.

БЕЛОРУССИИН ССР. Белоруссиин компартиин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Минскын Ленинэй орденто камвольно комбинадай продукци орон дотор мэдээжэ болонхой юм. Республикын оёдолой предприятинууд эндэ бүтээгдэһэн бүдүүдээр элдэб хубсаһа оёдог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай хоёрдохи бүд нэхэлгын цех соо.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГАНУУД

КОМБИНАДАЙ БАРИЛГА ДЭЭРЭ...

Үнгэрэгшэ дүрбэн жэл соо республика доторнай ехэхэн хубилалтанууд болоо. Манай аймагташье шэнэ юумэн олон.

Буряадай геологическа управлениин Сэлэнгын экспедициин геологууд үни удаан саг соо шууд нэтэрүү бэдэрэлгэ хэһэнэйнгээ эсэстэ Ошурково тосхон шадар апатидай рудагай баян уурхай олоһон юм. Энэ руда минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэ түүхэй эд болоно. Энэ уурхайе нээмэл аргаар ашаглажа болохо юм. Тиигэжэ Советскэ правительствын шиидхэбэреэр үнгэрэгшэ жэлдэ Ивалга тосхоһоо 5—6 километр зайда оршодог Табхар хүндын зүүн талада энэ түүхэй эд болбосоруулха Забайкалиин апатидай комбинадай барилга эхилээ. Тус барилгада гүрэн түрэмнай ехэ мүнгэ зөөри һомолһон байна. Апатидай комбинат баригдажа, ашаглалгада үгтэхэдөө жэл бүри 19 миллион тонно руда болбосоруулжа, 1,5 миллион тонно концентрат гаргадаг болохо. Табхарһаа руда зөөхын тула түмэр харгы татагдаха юм.

Апатидай комбинадта 4 мянга гаран хүдэлмэришэн, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ болон алба хаагшад ажаллахаар хараалагдана. Тэдээндэ болбосон түхэлтэй тосхон Ивалга шадар баригдаха. Олон дабхар гэрнүүд, магазинууд, столовонууд, һургуулинууд гэхэ мэтэ эндэ олоор бодхоогдохо юм.

Комбинадай эхин шатын барилга хэжэ байһан Буряадай барилгын управлениин оньһожоруулагдаһан нүүдэл 145-дахи колоннын барилгашад габшагай бэрхээр ажаллажа, жэл үлүүтэй саг соо 10 миллион түхэригэй ажал хэһэн байна. Комбинадай һуури мүнөө табигдажа байнхай. Жэшээнь, хамтын хэдэн байра, клуб, конторо, столово баригдаа. Нүхэр Б. С. Лакеевэй ударидадаг һүүлшын хүдэлмэри хэдэг бригада эндэ эрхимээр хүдэлнэ. Түрүү бригадир Б. С. Лакеев Ажалай алдар солын гурбадахи шатын ордендо һаяшаг хүртөө һэн.

Л. И. Позенко гэгшын ударидадаг гагнууршадай бригада баһал һайн дүнгүүдые туйлана. Мүнөө тэдэнэр жэл бүри мянган кубометр бетон гаргаха заводой барилгада хабаадана. Гагнууршад «Түргэноор ба һайн шанартайгаар» гэһэн уряа доро ажалладаг. Тэдэнэр заводоо байгша оной дүрбэдэхи кварталда ашаглалгада үгэхэ даабаритай һаа, тэрэнээ гурбадахи кварталда дүүргэхэ зорилготой. Тиигэжэ тэдэнэр КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй мүрысөөндэ жагсаад габшагай һайнаар хүдэлжэ байна.

Һаядаа үйлэдбэриин шухала объект болохо туршалга-шанаржуулгын фабрикын барилга эхилээ. Тэрэнэй һуурида хэдэн мянгаад тонно бетон шудхагданхай. Мүн Сэлэнгэ мүрэнһөө уһа абажа байха булуур станци бэлэн боложо байна. Мүнөө комбинадай эхин шатын барилгада хабаададаг бригада бүхэн өөһэдынгөө баазын барилга дүүргээд, шэнэ жэлһээ гол шухала барилгада жэгдэрэн оро-хоор мүрысэнэ.

Забайкалиин апатидай комбинадай барилгашад КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ жагсаад, 1975 ондо абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө эршэтэйгээр тэмсэжэ байна.

А. НАГАСЛАЕВ,
«Коммунизмын туяа» газетын хүдэлмэрилэгшэ.
Улаан-Үдын аймаг.

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ОХИН СООГУУР

(Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

Советскэ Союзай Коммунис партиин ээлжээтэ XXV съездые ерэхэ жэлэй февраль һарада зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоолые Буряад ороноймнай ажалшад политическэ болон ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтан абаад, түүхэтэ энэ ушарые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө эрмэлзэнэ. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой, мүн гэр байра барилгын комбинадай коллективүүд түрэл партиингаа съездые ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтаха үүсхэл гаргаад, республикын бүхы ажалшадые уряалһан байна. Тус коллективүүдэй энэ һайн һайхан үүсхэл республикымнай предприяти, колхоз ба совхоз бүхэндэ дэмжэгдэжэ байнхай.

Захааминай аймагай Санагын совхозой коллектив һүүлэй жэлнүүдтэ ниитын адууһа малай тоо толгой олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар горитой алхам хэбэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ тус ажахын хүдэлмэрилэгшэд ажалай эрхим һайн дүнгүүдые туйлажа, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртөө һэн. Ажалай энэ амжалтаар зоригжоһон эндэхи хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ габшагай һайнаар хүдэлжэ байна. Юһэдэхи табан жэлэй туршада мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабаряа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна һайндэр болотор сүм дүүргэхэ зорилго тэдэнэр урдаа табинхай. Тэдэнэрэй ажал хэрэгүүд тухай эндэхи сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ **С. Санжитов** манай газетэдэ дэлгэрэнгыгээр бэшэһэн байна.

Предприятинуудай, колхоз ба совхозуудай ажалшадай партиин съездые ямар бэлэгтэйгээр угтахаяа байһан тухай редакцида олон бэшэг орожо, газетын хуудаһануудта толилогдобо. Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой булад хайлуулдаг цехэй бригадир, коммунис ажалай ударник **К. Спиридоновой** «Бултадаа оролдожо хүдэлхэмнай» гэһэн һонирхолтой статья газетэдэ толилогдоо. Бригадын хүдэлмэришэдэй табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгаяа ямараар дүүргэжэ байһан тухай, тэдэнэй КПСС-эй XXV съездэдэ ямар бэлэг бэлдэжэ байһан тушаа автор статья соогоо һонирхолтойгоор хөөрэнэ. Мүн тиихэдэ Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Д. Цыбикжапов**, Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ **Л. Цыдыпов** болон бусад тус темээр удха түгэлдэр корреспонденцинүүдые бэшэжэ, манай газетэдэ толилуулһан байна.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы оной түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн республика дотор улам үргэдэнэ. Тиихэдэ табан жэлэй түсэбые дүүргэһэн предприятинууд, цех болон участогууд, колхоз ба совхозууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл үдэрһөө үдэртэ олошорно. Хүдэлмэришэн ангиин, хүдөөгэй малшад болон таряашадай ажалай амжалтанууд тухай олон статья ба корреспонденцинүүд, тобшохон мэдээсэлнүүд редакцида орожо, газетын нэгэдэхи, хоёрдохи хуудаһануудта толилогдоо.

Ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһа республикын хүдөө нютагуудта июль һарада эхилһэн байна. Энэмнай тон ехэ удха шанартай хүдэлмэри гээшэ. Тус асуудалаар КПСС-эй Улаан-Үдын, Сэлэнгын райкомуудай нэгэдэхи секретарьнар **К. Шомоевой, М. Шагдаровай**, Яруунын аймагай Нисэнгын совхозой директор **В. Чимитовэй** болон бусадай статьянууд манай газетэдэ гаргагдаа. Адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ, бусад тэжээл бэлэдхэхэ талаар ажахынуудта ямар ажалай ябуулагдажа байһан тушаа тэдэ нүхэд бэшээ. Мүн тиихэдэ энэ асуудалаар хэдэн олон тобшо мэдээсэлнүүд газетын номер бүхэндэ толилогдодог байха юм.

Тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһа республикын ажахынуудта үргэлжэлһөөр. Энэ хүдэлмэриин ябаса тухай, мүн түсэбтэ даабариин хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тушаа саашадаа бүри олон бэшэг орохо бэзэ гэжэ хүдөө бэшэгшэдтээ, олон мянган уншагшадтаа газетын редакци найдана.

Хүдэлмэришэд болон колхозниктуудые, илангаяа залуушуулые Коммунис партиин хэрэгтэ үнэн сэхэ байхаар хүмүүжүүлхэ талаар ажалшадай коллективүүдэй үүргэ тон ехэ. Тус асуудалда манай партиин Центральна Комитет һүүлэй үедэ айхабтар ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. Тиимэһээ газетымнай хуудаһануудта «Ажалшадай коллектив: хүмүүжэл, һуралсал, журам» гэһэн ниитэ гаршаг бии болгогдоһон байгаа. Дурсагдаһан асуудалаар предприяти ба ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна болон совет органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй статья, корреспонденцинүүд редакцида ороно. КПСС-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь **Д. Санжимитыповэй**, партиин Хурамхаанай райкомой секретарь **К. Бадмаевай** статьянууд тус гаршаг доро июль һарада толилогдобо. Тэдэ статьянууд уншагшадай анхарал татаһан байгаа ёһотой.

Манай орон дотор стахановска хүдэлөөнэй эхилһээр 40 жэл август һарада гүйсэхэнь. Тэрээнтэй дашарамдуулан редакцида ерэһэн хэдэн бэшэг газетэдэ тунхаглагдаба. Тэдэнэй дундаһаа «Гайхамшаг үе сагта мүндэлөө» гэһэн профсоюзуудай областной соведэй түрүүлэгшэ **Б. Титовой** статьяе онсолон дурдамаар. Стахановска хүдэлөөнэй түүхэ ба тэрэнэй удха шанар тухай автор һонирхолтойгоор хөөрэһэн байна.

Үнгэрэгшэ һарада хамтадаа 284 бэшэг редакцида ороо. Энэмнай июнь һарынхиһаа гушаад бэшэгээр үсөөн болоно. Редакциин хүдөө ажахын, соёл культурын ба информациин таһагуудта олон бэшэг ороһон байна. Тэдэ бэшэгүүд бултадаа шахуу газетын хуудаһануудта толилогдожо, зариманиинь хэмжээ абахын тула зохихо организацинуудта эльгээгдэһэн байха юм.

Манай газетын эдэбхитэдэй тоо һүүлэй үедэ нилээд олошоржо байна. ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой инструктор **Б. Балбаров** үнгэрэгшэ хабарһаа эхилжэ, редакциин хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болонхой. Хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд **П. Григорьев** (Прибайкали), **М. Галсанов** (Зэдэ), **Б. Дармаев** (Хурамхаан), **Ф. Дудареев** (Захаамин), **Р. Цымпилов** (Хэжэнгэ), **Д. Дугаров, О. Балданова** (Аха), **Б. Миромахнов** болон бусад июль һарада хэдэн бэшэг редакцида эльгээгээ. Тэдэнэр сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ажалай амжалтанууд ба нютагайнгаа шэнэ һонин тухай хододоо бэшэжэ байдаг редакциин ёһотой туһалагшад болонхой.

Хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд, газетын уншагшад! КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөн республика доторнай улам үргэдэжэ байна. Колхоз болон совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябана. Табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй ороохо таряа хуряалгын хүдэлмэри ойрын сагта эхилһэнь. Юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн коллективүүд, ажалай түрүүшүүл улам олошорно. Богонёор хэлэхэдэ, коллектив бүхэндэ габшагай ажалай охин бурьялжа байнхай. Эдэ бүгэдэ тушаа уран гоёор зураглан бэшээд, манай газетэдэ эльгээжэ байхыетнай таанадтаа редакциин хүдэлмэрилэгшэд найдана.

УНШАГШАД ДУРАДХАНА, ЗҮБШЭНЭ, ШҮҮМЖЭЛНЭ

ДҮРБЭН ТЭГШЭ ХҮН

Тумпа Насынович Сотниковые Түнхэнэй аймагай Хоймор нютагта танихагүй хүн хомор байха. Энэ нүхэр бүри гушаад онуудаар механизаторай мэргэжэлтэй болоод, «ХТЗ» трактор жолоодоһон юм. Тиигэжэ нютагайнгаа түрүүшын механизаторнуудай тоодо оролсоһон байгаа.

Нүхэр Сотников Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда эрэлхэг зоригтойгоор хабаадалсажа, инвалид болоод, түрэл нютагаа бусажа ерэһэн юм. Тиигээд хүлгүй болооб гэжэ голхоронгүй, баһал «булад агтаяа» жолоодожо эхилээ һэн. Тэрэ үедэ трактористын мэргэжэлтэй хүнүүд хомор байгаа гэжэ бултанда ойлгосотой. Тиимэһээ дүршэл ехэтэй механизатор Тумпа Насынович залуухан хүбүүд, басагадые, эхэнэрнүүдые мэргэжэлдээ һургадаг, багша мэтээр туһалдаг байгаа. Трактористаар хүдэлхэдөө үдэр, һара бүхэнэй даабарияа амжалтатайгаар дүүргэдэг һэн.

Тиигэһээр байтар дайншье дүүрэжэ, Эхэ ороноо хамгаалһан баатар сэрэгшэд түрэл нютагаа бусажа, «булад агтые» жолоодохо хүнүүд олошоороо бэлэй. Тиигэхэдэ хүнгэн ажалда орохыень Тумпа Насыновичта колхозой хүтэлбэрилэгшэд дурадхаһан юм. Тэрэ үеһөө энэ нүхэрнай тэргэ, шарга, тармуур болон асануудые хэжэ эхилээ һэн. Энэмнай тиимэшье хүнгэн ажал гэхын аргагүй. Ажалша бэрхэ хүн һэн туладаа нүхэр Сотников шэнэ мэргэжэлээ түргэн саг соо һайнаар шудалаа.

Зунай сагта шаргын үргэ матахын тула һайн хуһа хабартаа бэлдэхэ хэрэгтэй. Нэгэ хүлгүйшье һаа, ойдо гаража, эртээнһээ модо сахяар бэлдэжэ абадаг заншалтай. Тиигээд шаргануудые хэжэ, жэрылдэтэр табижархидаг юм.

Ямаршье ажалда ябахадаа, үндэр бүтээсэ туйлажа, үльгэр жэшээ харуулдаг Тумпа Насыновичай хүбүүд баһал «Восточные Саяны» колхоздоо суутай ябана. Даба Карл хоёрынь дунда һургуули дүүргээд, механизаторай мэргэжэлтэй болонхой.

— Тумпа таабайн хэһэн ажал хододоо эрхим шанартай байдаг. Еһотойл дүрбэн тэгшэ хүн даа, — гээд нютагайнь хүнүүд хөөрэлдэдэг. — Тэрээнһээ һургаал абаха хүнүүд олон. Залуушуулай ёһотойл багша гээшэ.

Дайнай болон ажалай ветеран Т. Н. Сотников эрхимээр хүдэлһэнэйнгөө түлөө хэдэн медаляар шагнагданхай. Мүн тиихэдэ партиин райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудта хүртэһэн юм. Иимэл даа, «Восточные Саяны» колхозой нэгэ үбгэжөөлэй ажалай намтар.

Б. БИРБАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Түнхэнэй аймаг.

ҮБГЭРӨӨШЬЕ ҺАА...

Хориин аймагай түб һуурин республикын томохон тосхонуудай нэгэн болоно. Тэндэ хэдэн мянгаад хүн ажалладаг, ажаһуудаг гээшэ. Һүүлэй үедэ Хори тосхоной үргэн гудамжануудаар хэдэн автобус иишэ тиишээ ябадаг болонхой. Тиимэһээ тэндэ автовокзал бариха хэрэгтэй болоо һэн.

Тосхондо автовокзалай бии болоһонһоо хойшо тэрэниие даагшаар нэгэ үбгэжөөл хүдэлдэг болоо бэлэй. Энэмнай Бадма Дымбрылович Дымбрылов гээшэ. Эдир бага наһанһаа эхилээд хамтын ажалда хүдэлжэ, «халуун, хүйтэниие» һайса таниһан хүн. Хүтэлбэрилхы тушаалдашье хүдэлөө. Аймагай сэрэгэй комиссариадта удаан саг соо ажаллаһанайнгаа һүүлээр пенсидэ гараһан юм.

Тиигээд амархам гэжэ нэгэшье үдэр һуугаагүй. Тэрэ дороо автовокзалые даагшаар хүдэлжэ эхилээ, мүнөөшье хүдэлһөөр. Тиигэхэ зуураа оролдосотой бэрхэ хүдэлмэрилэгшэ байһанаа харуулжа шадаа. Хүн зонтой үгэсэ гансата ойлголсодог, шадаал һаа, туһа хүргэхые оролдожо ябадаг юм. Ямар нэгэн хүнэй хэрэгтэй газартаа ошохо гэхэдэ, автобусто һуурингүй байдаг ушар дайралдадаг. Тиигэхэдэнь Бадма Дымбрылович жолоошонтой зохидхоноор хөөрэлдөөд, үгэеэ ойлголсоод лэ байха. Тиимэл хадаа улад зоной зүгһөө магтаал һайшаалда хүртэжэ ябана ха юм.

Хори тосхоной автовокзал соо ороходо, хододоо сэбэр, дулаан байдаг. Энэмнай баһал Бадма Дымбрыловичай оролдосын хүсэн гээшэ. Ажалша бэрхэ энэ үбгэжөөлые Бадма баабай гээд нютагайнь хүнүүд хүндэлэн нэрлэдэг заншалтай.

Ц. ТОКТОХОЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

АЖАЛШАДАЙ ЗАХИЛААР...

Улаан-Үдын Серовой нэрэмжэтэ мебель хэдэг фабрикын коллектив түгэсхэхы жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ эршэтэй һайнаар хүдэлжэ байна. Социалис мүрысөө урданайхиһаа һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар предприятиин хүдэлмэришэд ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, жэлэй түрүүшын хахадта продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн юм.

Фабрикын коллектив ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ, бүтээгдэдэг мебелиингээ шанар һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Жэшээнь, эндэ хэгдэһэн мебель полиэфирнэ лагаар хушагдадаг болоо. Хэрбээ ажалшад хуушарһан мебелеэ заһабарида оруулжа, шэнээр шэрдүүлхэ гээ һаа, энэ фабрикада тушааха аргатай болонхой. Мүн шэнэ түхэлэй продукци — орон эндэ бүтээгдэжэ эхилээ.

Мебель хэдэг фабрикада ажалай түрүүшүүл улам олошорно. Иннокентий Васильевич Хороших, Геннадий Тихонович Сотников гэгшэд предприятиин бэрхэ дархашуулай тоодо ороһоор үнинэй. Тэдэнэр халаан, һара бүхэнэй даабарияа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Бүтээһэн продукцинь шанарайнгаа талаар онсо илгардаг юм. Тэдэнэй фото-зурагууд фабрикын Хүндэлэлэй самбарые шэмэглэнэ.

Эндэ бүтээгдэһэн мебель республикын ажалшадта худалдагдахаһаа гадна аха дүү Монголой Арадай Республикада эльгээгдэнэ. Мүн Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгашадта энэ жэлһээ эльгээгдэдэг болонхой.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фабрикын түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн И. В. Хороших.

Авторай фото.

СЕМИНАР БОЛОБО

Зэдын аймагай соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар боложо, ажалшадые атеизмын үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ тухай асуудал зүбшэгдэбэ. Тус асуудалаар «Знание» бүлгэмэй аймагай отделениин лектор С. Жапова, республикын М. Горькиин нэрэмжэтэ библиотекын таһагые даагша Г. Баранова гэгшэд һонирхолтой элидхэлнүүдые хэһэн байна. Ажалшадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө, «Наука и религия» гэжэ журналай материалнуудые яажа хэрэглэдэг тухай Дэрэстэйн библиотекые даагша В. Клочихина хөөрэбэ.

Семинар дээрэ, дүй дүршэл тухай хөөрэлдөөн боложо, библиотекэнүүдые даагшанар Л. Айсуева, Л. Норбоева, Г. Грыдина болон бусад үгэ хэлэһэн байна.

В. БАШАРОВ.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ХҮНДЭДЭ— ТУГ

ХЭЖЭНГЭ. Аймаг дотор дэлгэрһэн һаалишадай социалис мүрысөөнэй үнгэрһэн долоон һарын дүнгүүд һаяхан согсологдожо, эрхимлэгшэдынь тодоруулагдаба. Эндэ жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1850 килограмм һү абаһан «50 лет Октября» совхозой дүршэлтэй һаалишан Елизавета Далаевна Кузьмина шалгаржа, түрүү һуури эзэлээ. Хоёрдохи һуурида Худанай совхозой һаалишан Вера Заяева гараба. Тэрэ 7 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1721 килограмм һү һаагаа. Харин удаадахиинь «Первомайский» совхозой Акулина Гусева эзэлээ. Дурсагдагша түрүү һаалишад түгэсхэхы жэлдэ хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлжэ байна. Мүнөө эдэ түрүүшүүлэй хүндэлэлдэ түрэл совхоздонь ажалай алдар солын Улаан туг үргэгдөө.

Гүүртэнүүдэй дундаһаа Ородой-Адагай, Леоновкын гүүртэдэ ажалладаг коллективүүд эрхимлээ.

Р. ЦЫМПИЛОВ.

МАЛШАДАЙ АЙЛШАН

«Пограничный» совхоз Хяагтын аймагай томохон ажахынуудай нэгэн юм. Тус ажахын адууһа малай фермэ болон отаранууд түб һууриһаа холохонуур оршожо, хэдэн арбаад хүн сүлөөгүй ажаллажа байдаг. Тэдэниие хэрэгтэй эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр саг соонь һайнаар хангаха хэрэг эндэ тон шухалада тоологдоно.

Эндэхи совхозрабкоопой автолавкын жолоошон-наймаалагша Геннадий Черноусов малшадай хэрэглэмжэ хангаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулжа, оролдосотойгоор хүдэлдэг юм. Энэ нүхэр жолоошон-наймаалагшаар удаан саг соо хүдэлжэ, ехэ дүршэлтэй болоһон байна.

— Би Калинишна, Должонгоо, Субагта нютагуудай гүүртэ, отарануудай малшадые эд бараагаар, мүн эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангадаг ажалтайб. Тиимэһээ тусхай графигай ёһоор малшадта ошожо байхые хүсэдэгби, — гээд нүхэр Черноусов хөөрэдэг юм.

Энэншье зүбтэй. Геннадий Черноусов «Пограничный» совхозой холын малшадай хүндэтэй айлшадай нэгэниинь болонхой. Ажахын малшад автолавкаһаа хэрэгтэй юумэеэ хододоо абажа шададаг. Хэрбээ һаалишад, хонишод үнэтэй сэнтэй шухаг юумэ худалдан абаха гээ һаа, автолавкын жолоошондо захил үгэдэг заншалтай. Тэрэниинь нүхэр Черноусов тусхай дэбтэртэ бэшэжэ абаад, «дахин ерэхэдээ асархаб» гээд найдуулдаг юм. Тиигээд хэлэһэн үгэеэ заатагүй дүүргэһэн лэ байдаг болонхой.

Геннадий Черноусовай автолавка дурсагдаһан нютагуудай гүүртэ, отарануудаар долоон хоногто хоёр удаа ябажа үрдиһэн лэ байдаг. Автолавкын ерэжэ ябахые хараһан малшад «наймаашамнай ерэбэ» гэлдэн ехэ баяртайгаар угтадаг болонхой.

А. БАНЗАРАКСАЕВ.

Галина Тетерина Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ комсомол-залуушуулай бригадын түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн юм. Тэрэ гурбан жэлэй урда тээ ГПТУ дүүргэһэнэй һүүлээр барилгада ерээ һэн. Ажалдаа оролдосотой, шударгы зантай комсомол басаган энэ хугасаа соо хүдэлмэришэнэй мэргэжэлые гүйсэд шудалһан байна. Мүнөө тэрэ эрхим штукатур-шэрдэгшэдэй тоодо оронхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Галина Тетерина ажал дээрээ.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

ҮНИНЭЙ ЛУГОВОД

Ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ үе саг Ахын аймагай колхозуудта ерэнхэй. Бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл — колхозой гол баялиг, мүнгэ зөөри болоно. Юундэб гэхэдэ, элбэг тэжээлтэй байбал, адууһа мал тобир тарган байха, ашаг шэмэнь дээшэлхэ бшуу.

Үбһэнэй үндэр баян ургаса абалга гансашье үбһэшэдһөө дулдыдадаг бэшэ ааб даа. Мүн баһа луговодуудай ажал энэ хэрэгтэ тон ехэ нүлөөтэй ха юм.

Байгша оной апрель һарада аймагай механизаторнуудай зүблөөн боложо үнгэрһэн байгаа. Тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадагшад аймагай бүхы механизаторнуудта хандажа, социалис уялгануудые абаһан юм. Мүн КПСС-эй райкомой болон аймагай Соведэй гүйсэдкомой тогтоолоор сабшалан һайжаруулха габшагай хоёр һара апрелиин 15-һаа июниин 15 болотор соносхогдоһон байгаа. Тиигэхэдээ газар тарялан һайжаруулха, үргэдхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаһан, 1975—1976 онуудай малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэжэ гараха гэжэ хараалагдаа һэн.

Тиимэһээ эртэ хабарһаа сабшалан дээрэ тон ехэ хүдэлмэри бүхы колхозуудта ябуулагдаһан байна: наг шэбхэ тараагдаһан, баллагдаһан, сабшалангай газар сэбэрлэгдэһэн, уһалагдаһан юм. Газарта эзэн ёһоор хандабал, һайн ургаса үгэхэ. Энэ ушар хүн бүхэндэ мэдээжэ.

Жүгдэр Хайдакович Мандагаев Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи бригадада ажаһуудаг, ажалладаг юм. Дайнай болон ажалай ветеран. Луговодоор ажаллажа эхилһээр 20 жэл болобо. Дүй дүршэлөөр баян болонхой. Жэл бүри энэ нүхэрнай Шарза нютагайнгаа сабшалан дээрэ уһа гаргаха, сэбэрлэхэ гэжэ өөрынгөө нүхэр Дүбжэр Цыбикович Патархеевтэй хүдэлдэг юм. Хабар болоходо Шарза гол «нойрһоонь» һэрижэ, уһаяа урадхуулжа эхилдэг. Тэрэ уһые хии талаар, хэрэггүй газараар табихагүйн тула Жүгдэр таабай ханааб, һубагуудые малтахаяа түмэр хүрзэеэ баряад, үглөөнэй улаан шаргал наранаар гараад, үдэшын боро хараан болотор ажалладаг. Тэрэнэй гаргаһан ханааб уруу уһан урдажа, шэнэ шэнэ газарнуудые ундалуулдаг гээшэ.

Эзэн ёһоор хандажа, һайнаар үтэгжүүлһэн, уһалһан газар лэ баян ургаса үгэдэг. Жүгдэр Хайдакович газартаа ёһотой эзэн мэтээр хандажа, уһалһан газарһаа жэл бүри һайн ургаса абадаг заншалтай. Жэл бүхэндэ сабшалангай гектар бүриһөө 14—16 центнер үбһэ абадаг юм. Тиимэл һэн туладань Шарзын һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэд Ажалай Улаан Тугай орденто Дулма Максаровна Галсанова түрүүтэй һайн амжалтануудые туйладаг. Тиихэдэ Д. М. Галсанова нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө үнгэрэгшэ жэлдэ 1470 килограмм һү һааһан байха юм. Энэнь манай нютагай эрхэ байдалда эрхим амжалта гээшэ. Энэ ехэ амжалтадань Жүгдэр Хайдаковичой оруулһан хубита тон ехэ.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ нүхэр Мандагаев баһал урданайнгаа ажалда хүдэлөө. Бүхэли хабартаа үбдэг туласа уһа ойможо, түмэр хүрзөөрөө уһа залажа, сабшалан дээрээ гаргаа. Дунда зэргээр гектар бүриһөө 10 центнер һайн шанартай үбһэ абаха уялгатай юм. Тэрэ уялгаяа бэелүүлхэл ёһотой. Сабшалангайнь ургаса һайн.

Июлиин 25—27-ной үеэр үбһэшэдэй звенонууд ажалаа эхилбэ. Тэдэнэй тоодо Шарзын звеногой гэшүүн Жүгдэр таабай баһал үбһэндэ оролсоо. Үглөөнэй үүр сүүрээр хажуураа далайжа, хоншуухан нэгоо унагаажархёод, бэшэ нүхэдтэйгөө хамта наранай нилээд дээрэ гараһан хойно оролгондо буужа ябахадаа, аялга һайнтай урданайнгаа дуу хангюурдажа, ажалша нүхэдөө баясуулжа ябана ха юм.

О. БАЛДАНОВА,
хүдөө бэшэгшэ.
Ахын аймаг.

ХАНГАЛТАГҮЙ БАЙҺААР

Ивалга тосхоной ажалшадые хилээмээр, мяханай ба һүнэй зүйлнүүдээр хангалга һүүлэй үедэ ехээр мууданхай. Үдэр бүри эдеэ хоолой эдэ зүйлнүүд дуталдадаг байха юм. Советскэ райпогой хүдэлмэрилэгшэд, Ивалгын поселково Соведэй гүйсэдком ажалшадые худалдаа наймаанай талаар һайнаар хангаха асуудалда анхаралаа хандуулжа, саашадаа һайжаруулха бэзэ гээд найдагдана.

А. НИМАЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

Энэ хуудаһанда имагтал ажалшадай бэшэгүүд толилогдобо.

Футбол

ЗОНО СООГОО ЭРХИМЛЭҺЭЭР

Зунай һүүлшын һара. Энэл һарын эхеэр футболистнуудай дунда нааданайнь хоёрдохи хахад һаял эхилбэ. СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг команданууд августын хоёрһоо эхилжэ, Казахстан, Сибирь болон Алас Дурна зүгэй зонын чемпионой нэрэ солодо хүртэхэ командаяа тодоруулхаар дахинаа шанга тулалдаата уулзалгаяа эхилбэ.

Мүнөөдөө эдэнэрэй дунда нааданай хоёрдохи хахадай гурбан уулзалга үнгэргэгдөөд байна. Нааданай дүн хаража үзэхэдэ, Алас Дурна зүгэй хото городуудай «Амур», Хабаровскын СКА, Владивостогой «Луч», манай «Сэлэнгэ» команданууд мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури ана мана буляалдажа ябана. Жэшээнь, нааданай түрүүшын хахадай тэн багаһаа түрүү һуури эзэлһэн Благовещенскын «Амур» команда нааданай хоёрдохи хахадай түрүүшын гурбан уулзалга өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэһэн байна. Тиихэдээ эдэнэр айлшаар ерэһэн Томскын «Торпедо», Барнаулай «Динамо», Новосибирскын «Чкаловец» (3:0, 1:0, 2:1) командануудые шүүгээд табихадаа, мүрысөөнэй таблицада холохон урагшаа гарашаба. Мүн удаадахи һууринуудта гараһан Хабаровскын СКА, Владивостогой «Луч» команданууд байгша ондо хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар, ульгам бэрхээр наадажа ябана. Энэнь яһала һайшаамаар, Хабаровскын футболистнууд эндэ илангаяа һайн байдалтай. Эдэнэр хоёрдохи хахадай эхиндэ гурбан уулзалга өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргөөд байна. Тиихэдээ айлшаар ерэһэн Барнаулай, Томскын, Красноярскын футболистнуудые 2:1, 3:0, 3:1 тоотойгоор шүүгээд табихадаа, мүрысөөнэй таблицада һайн байдалтай болонхой. Нүгөөдэ — «Луч» командын футболистнууд үнгэргөөд ябаһан хоёр наадандаа иимэ байдалтай гэбэл: «Луч» — «Автомобилист» — 2:1, «Луч» — «Чкаловец» — 1:2.

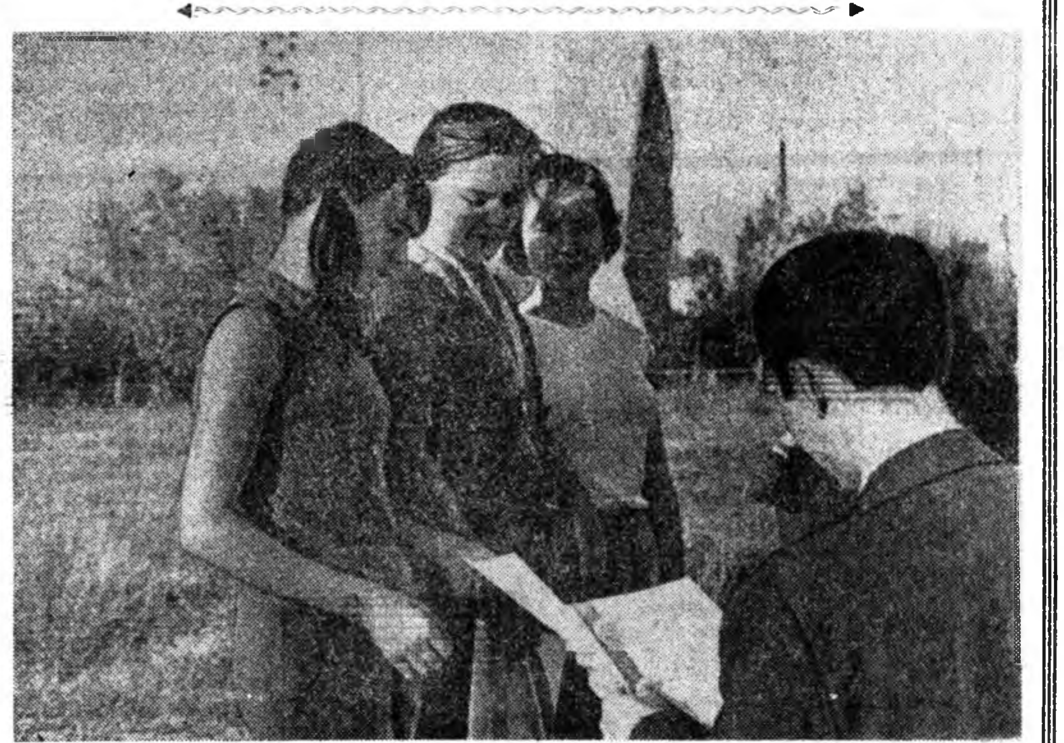
Өөрынгөө стадион дээрэ гурбан уулзалга үнгэргэһэн манай «Сэлэнгэ» команда айлшаар ерэһэн Никольскиин «Горняк», Целиноградай «Целинник», Джамбулай «Химик» командануудые 2:0, 1:0, 1:0 тоотойгоор шүүһэн байгаа.

Байгша оной нааданда оруулагдаһан Казахстанай командануудай дундаһаа Джамбулай «Химик» командын футболистнууд ана мана тулалдажа эхилэнхэй. Эдэнэр Сибирь болон Алас Дурна зүгэй зонын хото городуудаар ябажа, түрүүшынгээ уулзалгада наадажа байхадаа, Эрхүүгэй футболистнуудые 1:2 тоотойгоор шүүһэн, манай «Сэлэнгэдэ» 1:0 тоотойгоор шүүгдэһэн байна. Мүнөө эдэнэр сохижо оруулһан удаадахи дүрбэн уулзалгаяа бүмбэгынгээ тоогоор «Сэлэнгын» урданьоронхой. Эдэнэр өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхөөр нютагаа бусаба. Бусадай дундаһаа «Орбита», «Трактор», «Спартак» команданууд бараг һайн наадажа ябана. Жэшээнь «Орбитын» футболистнууд Эрхүүгэй «Авиаторта» айлшалхадаа, талмайн эзэдые 2:0 тоотойгоор шүүһэн. Шэтын «Локомотивта» 1:0 тоотойгоор шүүгдээд ябана.

Мүнөөдэр манай «Сэлэнгэ» команда Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ ээлжээтэ уулзалгаяа «Орбитын» футболистнуудтай үнгэргэхэнь.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдоно.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Амур» (Благовещенск)	20	12	5	3	32-10	29
СКА Хабаровск	19	11	2	6	29-16	24
«Луч» (Владивосток»	19	10	3	6	21-15	23
«Химик» (Джамбул)	19	8	6	5	30-21	22
«Сэлэнгэ» (Улаан-Үдэ)	20	9	4	7	21-16	22
«Чкаловец» (Н-сибирск)	19	7	7	5	24-16	21
«Орбита» (Кзыл-Орда)	18	9	3	6	25-19	21
«Динамо» (Барнаул)	19	8	3	8	22-18	19
«Трактор» (Павлодар)	20	7	4	9	22-21	18
«Спартак» (Семипалат.).	20	6	6	8	21-24	18
«Целлинник» (Ц-град)	19	6	6	7	20-24	18
«Автомобилист» (Кр-ск)	19	7	4	8	19-25	18
«Торпедо» (Томск)	19	5	8	6	18-24	18
«Восток» (Усть-Кам.).	19	6	5	8	24-30	17
«Локомотив» (Шэтэ)	20	6	5	9	13-25	17
«Шахтер» (Караганда)	19	6	4	9	17-23	16
«Горняк» (Никольский)	20	6	4	10	22-33	16
«Авиатор» (Эрхүү)	20	3	5	12	17-37	11

ЭРХИМ СПОРТСМЕНКА

ГТО-гой комплекс тушаалгаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн дүүрэбэ. Хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлһэн нааданда республикымнай олон спортсменүүд хабаадалсаһан байгаа. Эндэ 13—15 наһанай басагадай дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хоёр басагадай дунда түрүү һуури яажа буляалдаһан тухай үргэн олон уншагшадта дуулгаха хүсэлэнтэйб.

Эндэ Кабанскһаа ерэһэн Волкова Улаан-Үдэ хотын 35-дахи һургуулиин һурагша Лясоцкая хоёрой дунда шанга тулалдаан болоо. Жэшээнь эдэнэр 60, 50 метрэй зайнуудта урилдаха, тамархадаа Волковань эрхимлэшэбэ ха. Зүгөөр мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр үнгэргэгдэһэн нааданда Волкова утые харайха, диск шэдэхэдээ, баһал эрхим байба. Харин 300 метрэй зайда урилдаанай болоходо Лясоцкая одоошье эрхимлэбэ. Тиигэжэ «Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Лясоцкая дүн хамта хоёрдохи һуури эзэлнэ.

— Надя, өөрынгөө энэ амжалта хэр гэжэ һананаш, — гээд бидэнэрэй һонирхоходо:

— Бирагүй даа. Хоёрдохи һуури гээшэмнай илалта гэжэ тоолоI додоггүй ха юм.

— ГТО-гой комплексоор үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хэр бэлдээ һэмта?

— Би спортын мүрысөөндэ хододоо бэлэн байдагби. Тиихэдээ намар, үбэлэй үедэ санын урилдаанда бэлдэхэ, бусадтань утын зайда бэеэ һоридог заншалтайб. Спорт мининь һуралсалда һаад тойбо татадаггүй, харин хододоо хүнгэн, солбон байгдадаг. Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлые «4—5» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр дүүргээ һэм. Мүн һургуулиингаа комсомолой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахадаа, һурагшадай дунда спорт дэлгэрүүлэлсэжэ байхые оролдодогби.

Надя республикын эдир спортсменүүдэй дундаһаа эрхимүүдэй тоодо оролсожо, суг һурагшадайнгаа дунда эрхим ябана.

А. ДАНЧИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүндэлэлэй табсанда түрүү һуури эзэлһэн Волкова. Лясоцкая гэгшэдтэ грамота барюулагдажа байна.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

ТОБШОХОНООР...

△ ФУТБОЛ. Ороной дамжуулгын кубогта хүртэхын түлөө эхилһэн наданай түгэсхэлдэ Ереванай «Арарат», Ворошиловградай «Заря» команданууд наадаха болоһон байгаа. Эндэ «Арарадай» футболистнууд шадамар бэрхээр наадажа, урзанда СССР-эй чемпионой кубогта хүртэһэн нэрэ солоёо дахинаа бусаажа шадаба. Тиин эдэнэр «Заря» командын футболистнуудые 2:1 тоотойгоор шүүһэн байгаа.

СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа ээлжээтэ нааданда ЦСКА-гай, Тбилиссиин «Динамо» командануудай наадан 0:0 тоотойгоор дүүрэбэ. Мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һуури эзэлжэ ябаһан Ростов-на-Дону хотын СКА Москвагай «Динамо» командые 1:0 тоотойгоор шүүһэн байна.

△ БАСКЕТБОЛ. Уласхоорондын кубогта хүртэхын түлөө эхилһэн нааданда Бразилиин баскетболистнууд Италиин суглуулагдамал командые 68:64 тоотойгоор шүүбэ. Мүн Мексикын суглуулагдамал командын баскетболистнууд өөрынгөө стадион дээрэ Грециин командые 87:73 тоотойгоор шүүбэшье, хойто үдэрынь Европын чемпион — Югославиин баскетболистнуудта 66:65 тоотойгоор шүүгдэшоо.

Августын 12-то СССР-эй суглуулагдамал командын спортсменүүд Бразилиин командатай Рио-де-Жанейро хотодо наадаба.

△ ШАТАР. Дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө Вильнюс хотодо эхилһэн нааданда гроссмейстер Е. Васюков 2,5 очкотойгоор эрхимлэжэ захалба.

△ БАРИЛДААН. Дүрэ буляалдалгаар Советскэ Союзай Герой Султан Баймагамбетовэй шанда хүртэхын түлөө эхилһэн уласхоорондын мүрысөөндэ Казахай ССР-эй бүхэшүүл диилдэшэгүй байһанаа дахин гэршэлбэ. Эдэнэр абажа боломоор 9 алтан медальнуудай 7-ень абажа гараба. Эндэ бүхэшүүл Оскар Ахмедов, Нурэгдин Майлов, Ербол Касенов, Борис Шаматов, Болат Касенов, Сергей Климов, Юрий Крикливцев (СССР), Данчо Савовски (Болгари), Болеслав Мацкевич (Польшо) гэгшэд эрхимлэжэ, алтан медальнуудта хүртэһэн байна.

△ МОРИ УРИЛДААН. Киевтэ мори урилдаагаар Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Швейцариин мори урилдааша Кристин Штюккельберлер түрүү һуури эзэлбэ. Совет ороной спортсменүүд сооһоо Иван Калита түрүүлжэ ябана.

(ТАСС).

БЕЛОРУССИН ССР. Гродныи арадай творчествын байшангай музейдэ врач-рентгенолог Ю. Г. Беляевай бүтээлнүүдэй выставкэ нээгдэбэ. Тэрэ Свислочь гэжэ тосхондо ажаһуудаг, ажалладаг юм. Энэ уран бэрхэ хүн модоной үндэһэ, гэшүүһээр элдэб борбоосгой, холтоһоор ан гүрөөһэ, шубуу шонхор болон элдэб үльгэр туужануудай баатарнуудай дүрсэнүүдые хэдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ю. Г. Беляевай выставкэ дээрэ. Энэ дүрсэнүүдые эдиршүүл ехэл һонирхон харана.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаһаа

·телефон · телеграф · радио

СЭДЬХЭЛЭЭ ХАНАН УГТАБА

Дэлхэйн олон оронуудай гүрэнэй ба нинтын ажал ябуулагшад ТАСС-ай корреспондетнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй дүнгүүдые, Хельсинкидэ болоһон зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые үндэрөөр сэгнэнэ.

Франциин Национальна суглаанай түрүүлэгшэ **Эдгар Фор**:

— 35 ороной хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар Хельсинкидэ болоһон зүблөөнэй амжалта Франциин, Советскэ Союзай харилсаанай амжалта болоно. Ушарынь юуб гэбэл, хоёр орон энэ уулзалга эмхидхэхые, тэрэнэй һайн үрэ дүн хангахые оролдоһон байгаа. Мүнөө «хүйтэн дайнай» үлэгдэлнүүдэй зайсуулагдажа байхада, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай оронууд һайн харилсаа холбоо тогтоожо шадаха болонхой.

США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын гэшүүн **Клод Пеппер**:

— Шахардуу байдал саашадань һулаарулхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүхыень КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Хельсинкидэхи зүблөөндэ хабаадагшадта хандаһан уряаень дэмжэнэб.

Англиин парламентын депутат, лейборист **Уильям Вильсон**:

— Иимэ ехэ зүблөө үнгэргэжэ болохо юм гээд һэжэглэдэг хүнүүд һая болотор баруунай оронуудта дайралдадаг һэн. Тиин Хельсинкидэ болоһон уулзалга эдэнэй тооё эрид хороогоо. Амгалан ёһоор зэргэ оршожо, уласхоорондын шахардуу байдал һулаарулха гээшэ ори ганса зүб зам болоно.

Швейцариин Цюрихэй университедэй түүхын профессор **Фон Салис**:

— Ниитэ Европын зүблөөн дээрэ абтаһан документнүүдтэ түшэглэн, Европын арадууд али алиндань ашатай туһатай харилсаа хүгжөөжэ, эб найрамдал ба холбоо барисаа бэхижүүлхэ юм.

«Канадиан трибюн» газетын редактор **Джеймс Лич**:

— Энэ зүблөөнэй хүдэлмэриин дүнгүүд уласхоорондын бусад асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ, зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хороохо, дэлхэйн бусад районуудта аюулгүй байдал хангаха, сэрэгэй бүлэглэлнүүдые усадхаха арга олгохо байна.

Профсоюзуудай бүхэиндиин конгрессэй түрүүлэгшэ **Ранен Сен**:

— Али бүхы асуудалнуудта бодомжотой һайнаар, болохо руунь хандажа, уласхоорондын харилсаае һайжаруулжа болоно гээд Хельсинкидэхи уулзалга элирхэйлэн гэршэлбэ. Азидахи, Африкадахи, Латиин Америкэдэхи байдалай һайжаруулгада энэ уулзалгын дүнгүүдэй нүлөөлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Аргентинын Коммунис партиин Генеральна секретарь **Херонима Арнедо Альварес**:

Хельсинкидэ гар табигдаһан түгэсхэлэй акт Европын ба бусад түбинүүдэй байдалда айхабтар ехэ нүлөө үзүүлхэ ёһотой. (ТАСС).

ПАРИЖ

Франциин Компартиин Политбюрогой мэдүүлгэ

ТАСС

Франциин Коммунис партиин Политбюро мэдүүлгэ толилуулхадаа, Португалидахи байдалай хүшэр бэрхэшээлтэйдэ һанаата болоожо байһанаа мэдүүлнэ.

Португалиин хархис хүсэнүүд эрид шанга добтолгохэнэ. Тиихэдээ фашис урдын байдал һэргээхын тула хархис хүсэнүүдэй заншалта зэбсэг — коммунизмда зүрюу харша ябуулгануудые хэрэглэнэ.

Франциин Коммунис партиин Политбюро нэгэдэлээ улам бэхижүүлжэ, хамтын ажал ябуулгын үндэһэ һуури табихыень хүсэнэ гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Португалиин Коммунис партиин ЦК оронойнгоо түрүү үзэлтэй бүхы партинуудта, эмхинүүдтэ хандахадаа, нэгэдэлээ бэхижүүлхыень уряалаа һэн.

Португалиин демократическа туйлалтануудые хамгаалха, ажал ябуулгынгаа нэгэдхэгдэһэн түсэбые зүбшэн хэлсэхын тула уулзалга үгэргэхые Франциин Компарти правительственна хамтын программада гар табиһан Франциин социалис партида, зүүнэй үзэлтэй радикалнуудай хүдэлөөндэ дурадхана. Португалидахи демократиин ба дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг хүсэнүүдтэй хамтаржа, ажал ябуулхыень Франциин бүхы ажалшадые, бүхы демокрадуудые уряалба.

БОНН

В. БРАНДТЫН СТАТЬЯ

ТАСС

СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи договорто гар табигдаһаар табан жэлэй ойдо зорюулжа, Германиин социал-демократическа партиин түрүүлэгшэ В. Брандт «Форвертс» газетэдэ статья толилуулба.

Түүхэдэ абажа хараха болоо һаа, табан жэл арадуудай байдалда багахан болзор юм ааб даа гэжэ В. Брандт бэшэнэ. Гэбэшье үнгэрһэн үеын дүнгүүдые согсолхоор саг мүнөө тулажа ерээ. Ушарынь юуб гэхэдэ, бүхэдэлхэйн-политическэ удха шанартай үйлэ хэрэгтэ энэ зорюулагданхай. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлдэ 35 гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд Хельсинкидэ уулзажа, хөөрэлдэһэн байна. Европын арадуудай байдалые саашадаа амгалан тайбан, таарамжатай һайн болгохо ёһотой гуримуудые элирхэйлэн абахын тула хоёр жэлһээ үлүү саг соо эдэбхитэйгээр хүдэлхэ ушартай болообди. Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдтэй харилсаагаа һайжаруулхын тула манай хоёр талын гаргаһан оролдолго хэшээлнүүд энэ зүблөөндэ шухала үүргэ дүүргэһэн байна.

НЬЮ-ЙОРК

АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

ТАСС

Урда Вьетнамай Республикые, Вьетнамай Демократическа Республикые ООН-до абаха тухай асуудал Аюулгүйн Совет хаража үзэбэ.

Вьетнамай хоёр гүрэнние ООН-ой гэшүүнээр абаха тухай гуйлтыень үгэ дуугүйгээр, бүрин хүсэдөөр дэмжэжэ байһан тухайдаа сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй бүлэг оронууд Аюулгүйн Соведэй заседаниин урда тээхэнэ мэдүүлһэн байгаа.

ДРВ-е, РЮВ-ые ООН-до абаха тухай Аюулгүйн Соведэй гэшүүн юһэн ороной тогтоолнуудай проектнүүдые дэмжэжэ байһан тухайдаа СССР-эй түлөөлэгшэ Я. А. Малик мэдүүлбэ. Бэеэ дааһан байдалтай энэ хоёр гүрэн сүлөөтэ ба дулдыданги бэшэ байдалайнгаа түлөө олон жэл соо тэмсэхэдээ, ООН-ой Уставай уялгануудые бэелүүлхээр, уласхоорондын эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахын түлөө амгалан байдалда дуратай бусад гүрэнүүдтэй хамта тэмсэхээр бэлэн байһанаа элирхэйлэн харуулаа.

Гайаныи, Танзаниин, Японой, Франциин, Швециин ба бусад оронуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, хоёр оронние ООН-до абаха гээшэ политическэ шухала удха шанартай байна гэжэ мэдүүлбэд. Энэнь дэлхэй дээрэхи шахардуу байдалые саашадань һулааруулгада һайнаар нүлөөлхэ юм.

Аюулгүйн Соведэй 13 гэшүүн РЮВ-ые, ДРВ-е абахын түлөө дуугаа үгэбэ. Гэбэшье Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүн США энэ дурадхалыень буруушаажа, хорилто хэһэн байна.

ДРВ ба РЮВ-ые абаха тухай асуудал болохо руунь шиидхэхэ гэбэл, Сеулай журамые ООН-до абаха тухай асуудал мүн лэ хаража үзэхэ ёһотойбди гээд США-гай түлөөлэгшэ дуугаа үгэлгэ тухай хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Хоёр гүрэнние — ДРВ-е, РЮВ-ые — ООН-ой гэшүүдээр абаха тухай асуудал шиидхэлгэдэ һаад тойбо татагша Аюулгүйн Соведэй ба ООН-ой олонхиин дууе тообогүй, дэлхэй дээрэ боложо байһан хубилалтануудые доошо хараба гээшэ гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Урда Вьетнамай Республикын, Вьетнамай Демократическа Республикын үнэн зүб хэрэгэй илан мандажа, эсэсэй эсэстэ Аюулгүйн Совет эдэ хоёр гүрэнние ООН-до абахые Генеральна Ассамблейдэ дурадхаха байха гээд этигэн найданабди гэжэ тэрэ нэмээ.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой Генеральна секретариин элидхэл

ТАСС

Уласхоорондын эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха гээшэ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гол зорилго болоно гээд, ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймай уласхоорондын энэ эмхиин ажал ябуулга тухай эндэ тараагдаһан жэл бүриин элидхэл дотор хэлэгдэнэ.

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо тогтоохо тухай түгэсхэлэй актда Хельсинкидэ болоһон зүблөөндэ хабаадаһан 35 ороной түлөөлэгшэдэй гар табиһан ушарые элидхэл соогоо һайшаана. Энээнэй үндэһөөр Европо түбидэ эб найрамдал сахигдаха, соёлой ба экономическа үргэн харилсаан хүгжөөгдэхэ байна гээд элдихэл дотор хэлэгдэнэ.

Эб найрамдал хангаха ехэ хүсэлэл оролдолгонуудһаа гадна, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хороохо, тэрэнние бүтээн гаргалгые болюулха тухай зорилгонууд ООН-ой зүблэхэ зүйлэй гол асуудал болоно гээд элидхэл дотор саашадаа тэмдэглэгдэнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха шухала гээд ООН-ой Генеральна секретарь тоолоно. Тиихэдээ Палестинын асуудалые болохо руунь шиидхэхэ шухала. Үгээ ойлголсожо, Кипрэй асуудал мүн лэ һайнаар шиидхэгдэхэ гээд этигэн найдажа байһанаа мэдүүлээ.

Африка түбидэхи колониинуудые болюулха хэрэгые үргэлжэлүүлхыень К. Вальдхайм уряалба.

АНГЛИ. Жэлэй урда тээ забастовкодо эдэбхитэйгээр хабаадаһан хоёр барилгашад түрмэдэ хаагдаһан байгаа. Ороной хүдэлмэришэд энээнние буруушаажа, митинг, демонстрацинуудые эмхидхэһэн байна. Олон мянган ажалшадай эрилтээр Англиин засагаархид түрмэдэ хаагдагшадай нэгыень — Эрик Томлинсонние түрмэһөө табиба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эрик Томлинсон түрмэһөө гараад байна.

ТАСС-ай фотохронико.

УНШАГТЫ[Н] һонирхохо[л] байхат

ОНГОСООР 15 МЯНГ[А] КИЛОМЕТР ГАТАЛХ[А]

УРААЛАП, Сибириин, А[лас] Дурна зүгэй гол мүрэнүүд[ые] гүүр онгосоор удаан саг[…] аяншалхын тула гурбан с[…] смен Оренбургһаа гараба.

Экипажай командир, О[…] бургда нютагтай Евгений С[…] гин зургаан жэлэй урда тэ[…] госоор ехэ аяншалгада х[…] даа һэн. Тиихэдэ нүхэдтэе[…] та тэрэ СССР-эй Европ[…] хубиин гол мүрэнүүдээр […] мянгаһаа дээшэ километр […] талһан юм.

Мүнөө Смүргин ба тэр[…] ханинар Уураал, Тобол м[…] нүүдээр, эдэнэй һалаак[…] даар тамаржа, Обь м[…] нэй адаг хүрэхые шиидэ[…] лехардда эдэнэр онгосо[…] бижа үбэлжөөд, хойто […] Карска далай, Енисей […] Амар мүрэнүүд дээгүүр та[…] жа, Владивосток хүрэхэ ба[…]

Липецк хотын инженер[…] Вячеслав Лыков, Нико[…] Песляк экспедициин бүридэ[…] ороно. Спортсменүүд хү[…] бэрхэшээлтэй замдаа. Ма[…] гэжэ нэрэтэй нохойе аб[…] гараа.

ҮНГЭРЬЭН САГ ХУД[…] ЭКСКУРСИ ХЭНЭ

ЛАТВИИН этнографиче[…] музейн территори дээрэ […] дай уран бэлигтэнэй 80 ша[…] хүшөө республикын бүхы […] булангуудһаа асарагд[…] Тээрмэнүүд, һүмэнүүд, байш[…] гэрнүүд, шабар имһарта […] шэдэй, бүд нэхэгшэдэй, тү[…] шэ дархашуулай мастерс[…] нууд, загаһашадай урса […] нууд — хоёр-гурбан зуун […] лэй урда тээхи барилган[…] эндэ бии.

Музей хадаа гансал […] урда сагта баригдаһан ба[…] ганнуудай суглуубари б[…] юм. Тэрэнние арадай […] бэлигтэнэй заповедник […] нэрлэдэг. Эндэ табигда[…] зүйлнүүд зундаа «амидыр[…] Хүн зон эндэ орожо харахад[…] станок дээрэ нэхэн ажалла[…] байһан бүд нэхэгшэ, шабар […] һарта галдажа хэдэг газа[…] үзэсхэлэн һайхан ваза, ара[…] уран гартанай хэһэн бүтэ[…] нүүд эндэ бии.

Дуунай этнографическа […] самбль музейн дэргэдэ хэ[…] жэл соо хүдэлжэ байна. Ла[…] виин элдэб районуудта а[…] һуудаг хүнүүдэй хуушан[…] аялга дуунууд тэрэнэй репе[…] туарта ороно.

ХОМОРОИ ШУХАГ ОЛОШО

РОВЕНСКО хизаар нютаг[…] шэнжэлдэг музейдэ дунд[…] зуун жэлнүүдэй үеын хоморо[…] шихаг хашарһа мүнгэн нэм[…] дэ.

Зургаадахи классай һура[…] ша Леня Сычик Березно т[…] хон шадархи Случ голой эр[…] дэхи элһэн соохоо шабар а[…] һартын халта бултайжа б[…] хыень обёоржорхибо. Энэ а[…] һарта ехэ мүнгэн хашарһа[…] дүүргэгдэһэн байгаа. Энэ […] даа түүхэтэ үнэтэ шухаг […] болоно гэжэ ниш эрэһэн […] дэмтэд тодорхойлоо. 1648-1654 онуудта украин арад[…] хэһэн сүлөөрэлгын дайнай ү[…] энэ булагдаһан байгаа ха г[…] багсаамжалагдана. 1647 он[…] шудхагдаһан голландска та[…] эдэнэй дундаһаа эгээл үнэт[…] болоно.

Швейцариин, Бранденбур[…] Брауншвейг гэжэ герцогст[…] дүрэ зурагууд эдэ хашар[…] мүнгэн дээрэ зурагданхай.

ЭРТЭ УРДЫН ХҮГЖЭЛТЫН ХОЛБОО[Н]

МҮНӨӨНЭЙ Латиин Аме[…] рикын газар дайда дээрэ а[…] һуудаг байһан ацтегүүд[…] майянуудай, инкэнүүдэй […] Индиин урда хубиин арад […] ной хоорондоо саг үргэлжын ха[…] рилсаа холбоотой байһани[…] һүүлэй үедэ элирүүлэгдэ[…]

Архитектурын, бурхануу[…] дүрсэнүүдые зурагаха тала[…] эдэнэр адлирхүү байна. Ац[…] гүүдэй календарь эртэ урда […] гай энэдхэг календарьтай адли[…] хүү гээд тодорхойлогдоо.

Соёл культурын хооронд[…] адлирхүү байлга эдэнэй хэ[…] нүүдтэ илангаяа эли юм. Э[…] урдын индеецүүдэй ба энэдх[…] арадай шажан мүргэлэй […] заншал адли байна гэжэ ту[…] хэшэд тэмдэглэнэ.

Индиин урда нютагуудн[…] аяншалагшад Америкын эр[…] нүүдтэ хүрэжэ, тэндэ һуури […] жан түбхинэхэдөө, энэдхэг ар[…] дай соёл культура дэлгэрүүл[…] тараһан байгаа ха гэжэ […] дэмтэд багсаамжална.

(ТАСС).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону[д]

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 3[…]
Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-[…] зам. редактора — 2-68-[…] зам. редактора — 2-62-[…] отв. секретаря — 2-50-[…] секретариат — 2-66-76, [о]тделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пр[о]паганды и агитации — 2-56-[…] промышленности и стр[ои]тельства — 2-61-35, сов[ет]ского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная пр[и]ёмная — 2-56-62, машин[описное] бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Партийна бүлэг» — түрүү бэшэг. «Дабшасашье, шанаршьегүй» — А. Ефремовэй статья.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Харууһагүй байлга ямар хойшолонтойб» — Н. Бартеневой статья. «Үгээ ойлголсожо шадабагүй» — В. Николаевай статья. «Совет орон доторнай» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда: «Дүлэтэ тэрэ жэлнүүдтэ» — О. Серовагай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Соёлшод хүдөөгэй ажалшадта» — суглуулбари. Элдэб һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита», 10.50 — Ленинэй образ мүнөөнэй совет литературада. 11.50 — «Хүхюу онтохонууд» (үнгэтэ). 12.05 — Футбол. «Арарат» (Ереван) — «Спартак». 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Залхуу Неохоткин яажа хүдэлмэришэ болооб» — мультфильм. 13.10 — «Үхибүүдтэ — фильм. «Волшебник» — уран һайханай фильм. 14.30 — «Газар дэлхэйн залуушуул» (үнгэтэ). 15.00 — «БАМ — эрэлхэг зоригой зам». Нэгэдэхи дамжуулга (үнгэтэ) 15.30 — «Милициин сержант» (2-дохи сери). 16.35 — И. Андронников, «Воспоминание о Большом зале» — фильм-концерт. 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Спортлото» наадалга. 18.15 — «Горнянка» — М. Кажлаевай баледһээ сюитэ (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Социалис оронууд» — хөөрөөн (буряадаар). 19.20 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.30 — «Газар дэлхэйн залуушуул». 20.00 — «БАМ — эрэлхэг зоригой зам». Нэгэдэхи дамжуулга. 20.30 — «Милициин сержант» (2-дохи сери). 21.35 — Футбол. «Арарат» (Ереван) — «Спартак» 22.20 — «Воспоминание о Большом зале» — фильм-концерт. 23.35 — «Хатарай зал» (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, хойто аймагуудта зарим газарта бага зэргэ бороо орохо. Һулаханаар һалхилха. Температура 23—28, Байгал шадар, мүн хойто аймагуудаар 18—23 градус, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 4—6, үдэртөө 23—25 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-03615. Заказ № 004[…]